

Tập thơ Nguyễn Khoa Điềm

Số bài thơ: 40

Created by: <http://motsach.info>

Date: 06-September-2012

Kho truyện ebook online
(<http://motsach.info>)

BÁO ĐỘNG

Buổi sáng ấy
Ta không quên
Hình dáng những chiếc tàu há mồm ngoạm vào thành phố
Trên bến đỗ quân của trăm năm giặc Pháp
Lại những lột giày kiểu mới dẫm lên
Những lột giày viễn chinh
Cắt hình răng chó
Cắm ngập vào phù sa đỏ
Chiếc mũ sắt lù lù nửa mặt
áo quần sặc diêm sinh và máy móc
Những con cá sấu Đại Tây Dương
Trườn lên bờ sông
Gai góc đầy mình những súng đạn
Chúng phá vào không gian mùi mặn
Của máu những cuộc săn người
Của mồ hôi nhiều hải cảng
Của xương trên cánh buồm cướp biển
Và những mưu đồ tắm tối bên kia đường chân trời
Ngón tay đặt lên vòng cò
Nằm xuống và trườn lên
Chúng hét lên những khẩu lệnh man rợ
Gờm gờm nhìn chúng ta
Thành phố lập tức bị đặt trước tầm súng
Thành phố lập tức biến thành cánh rừng
Những cánh rừng Viễn đông có giầy thép gai và bao cát
Chúng ta biến thành tên mọi da màu

Cho người Mỹ truy kích lòng sẵn
Viễn Tây-Viễn Đông
Kim địa bàn quay ngược
Quả đất quay ngược
Việt Nam sẽ trở về 200 năm trước
Đội mũ lông chim và cầm búa đá
Ngã gục dưới mũi súng tối tân
Và bông hoa của chủ nghĩa thực dân
Sẽ xòe cánh trên núi sông ta đó
Bông hoa đó là dấu giày răng chó!
Lịch sử đã lặp lại rồi chẳng?
Một nỗi đau từ vô tận vô cùng
ù vào mỗi căn nhà, góc phố
Những tiên cảm gớm ghê, đầy dọa
Đều vẽ ngày thất thủ kinh đô
Nhưng lịch sử qua đi, đã đủ
Những đạo quân thực dân
Trở thành đạo quân của "Hòa bình, Danh dự"!
Kìa các bạn Việt Nam
Các bạn hãy cài then, ngủ kỹ
Mặc chúng tôi với giầy thép gai ngoài đường
Chúng tôi đến đây vì một lời cam kết
Súng đạn này là để chống xâm lăng
Để chứng minh cho lời nói việc làm
Buổi sáng nay
Khi chúng tôi còn trên tàu
Chúng tôi đã ném xuống sông những lon đồ hộp
Cho những đứa bé Việt Nam lặn mò ngoi ngóp

Người Mỹ chúng tôi đáng thiện cảm biết bao
Đã hết lòng khích lệ, vỗ tay reo
Người Mỹ thích vui, lại vô cùng giàu có
Ưa giản dị nên làm thân bằng kiêu đó!
Buổi chiều ấy
Trước con tàu và trước dòng sông
Chúng ta hỏi nhau và như tự hỏi:
Chúng ta hiểu thế nào là cam kết?
Sự có mặt này để cam kết với ai?
Trong lặng im, ai đó trả lời:
Người Mỹ đừng quên đây là xứ sở
Của những Yết Kiêu bất tử!
Ta quay nhìn. Sông đã hóa mênh mông
Từ trăm tư, sông vỗ sóng trùng trùng
Nói lịch sử những bờ không giới hạn
Những cam kết hôm nay với trăm đảng anh hùng

BẾP LỬA RỪNG

Bếp lửa quây quần suốt mấy anh em
Không ai nhìn ai, chúng tôi nhìn lửa
ở đó cháy cùng ý nghĩ
Và tỏa hồng trên mỗi trán say mê.
Đêm Trường Sơn. Lá với nước râm rì
Hơi đá lạnh nép mái nhà nghe ngóng
Chúng tôi ngồi xòe tay trên lửa nóng
Máu bàn tay mang hơi lửa vào tim
Bếp đầu hôm tỏa sáng hồn nhiên
N như trẻ nhỏ - lửa reo cười nhảy múa
Nổ lách tách. Bọt sôi trong lõi nhựa
Chuyện đầu tiên vẫn chuyện một ngày
Bếp vào đêm còn lại dăm cây
Thân lớn nhất chụm đầu im lặng
Lửa không ngọn mà màu hồng rất động
Chuyện bây giờ mở suốt đời nhau
Đất nước. Tình yêu. Mơ ước mai sau
Tên mấy đứa đêm này không sưởi lửa
Tên dãy phố ta mơ về gõ cửa
Sâu chập chùng giữa than củi lung linh
Bỗng thấy thương nhau hơn khi vai bạn sát vai mình
Bẻ củ sắn, chia đôi điều giản dị
Bếp lửa soi một dư vang bèn bĩ
Oì Trường Sơn đốt lửa mấy năm trời...
Ta vẫn nghe tim bạn đập bồi hồi
Trong ánh cuối một ngày kháng chiến

Ôi ta yêu phút này đây: khói, cây, những tiếng
Cùng bạn mình, như ánh lửa, kề bên
Vẫn như xưa mà như buổi đầu tiên
Ta thấy bạn và mình đều có lớn
Bạn đã đến những ngày ta sẽ sống
Ta cùng về thăm bạn nẻo ưu tư
Và chúng ta với sức trẻ tràn bờ
Chân bay tới những nẻo đường có giặc
Chia điều thuốc ngấm chắm lòe quen thuộc
Lòng bập bùng những bếp lửa xa xôi
Mai ta đi. Súng vác, đạn gửi
Ta về giáp ranh, ta tràn xuống biên
Trăm bếp lửa, rải đường, ra trận tuyến
Có bếp nào không bóng bạn và tôi?

BƯỚC CHÂN - NGỌN ĐÈN

Tiếng chân bước rất êm
Bàn chân không để dấu
Mà bền mà nung nấu
Chân của người đi đêm
Chân của người bán đất..,
Một ngọn đèn sáng lên
Cháy trong từng ánh mắt
Dây thép gai bốn mặt
Một ngọn đèn đêm đêm
Thức cho ta tìm giấc
Canh cho ta đi lên
Một ngọn đèn niềm tin
Hơn mọi nguồn ánh sáng
Mà nỗi mong của mẹ
Là ánh nhìn của em
Im lặng mà đi lên
Vội tầm đèn trước mặt
Dây thép gai thì cắt
Mìn ta lần dây vương
Chân ta quen dẫm đất
Lờy chân mà nắm đường
Vấp thì ta rẽ quặt
Đau thì cố nghiêng răng
Nếu chúng muốn hung hăng
Chặn đường hòng phục kích
Lấy súng mà rẽ giặc

Lấy súng mà đi lên
Vì bước chân-ngọn đèn
Không phải là khoảng cách
Của con đường chúng ta!
Xin chào mẹ, chào cha!
Xin chào em, chào út!
Cha mẹ chào các con!
Thương con muốn đứt ruột!
Ngồi lại dưới ngọn đèn
Gỡ cho con hạt đất
Vá cho anh miếng rách
Đây việc mẹ đã làm
Đây việc em đảm trách
Cả một ngày xấp giặc
Nói qua từng mũi kim.
Ngày mai mẹ xuống đường
Giành cho con mặt đất
Ngày mai dầu còn đêm
Ngọn đèn càng sáng rực
Con lại đến trước đèn
Trong-ngoài khơi chằm lửa
Một bình minh phá kèm

1973

CÁI NỀN CẦM HỒN

Những cái nền tro xám
Đề lại trong làng vắng
Đề lại trong hoang vắng
Những cái nhìn rất đau
Bà con ơi, đi đâu
Mà nền xưa để lại
Cái nền sẫm bóng người
Nay lấp vào cỏ dại?
Nơi ta và tổ tiên
Vẫn đi về trước cửa
Nơi mùa màng vất vả
Vẫn thơm lừng mái phen
Nơi em buổi đầu tiên
Khóc trong mùa sen lên
Mười lăm năm với giặc
Súng em giờ chạm hiên
Nơi cha đi nhận đất
Và ta nhớ mùa đầu
Cái nền ta bỗng chật
Lúa vàng và cờ sao
Ôi cái nền làng ta
Dựng lên cùng thờ đất
Ta quen đi chân trần
Thăm nhau mà thấy mát
Nền quan về một hướng
Người đi chung một đường

Đất với người chung thủy
Đất với người kiên cường...
Bà con ơi, đi đâu
Mà nền xưa để lại
Cái nền sẫm bóng người
Nay lấp vào cỏ dại?
Con ơi, con chớ hỏi
Giặc Mỹ cày nát thôn
Nhà đốt, người lừa trại
Còn cái nền căm hờn...

20-8-1970

CÁT TRẮNG PHÚ VANG

Tôi chưa được một lần
In chân vào mặt cát
Để hiểu hết Phú Vang
Trong cát này nặng gót
Tôi chưa từng theo mẹ
Lăn dưới bánh xe cày
Để hiểu ngày đánh Mỹ
Chiến lũy là cát xây
Tôi chưa từng theo cha
Ngã trước bờ rú cát
Hàng cây giặc muốn phát
Ngậm máu người đơm hoa
Tôi chưa từng theo em
Tìm vết chân cán bộ
Để nhớ ngày gian khổ
Cát mang hình niềm tin
Tôi chưa từng theo bạn
Vùi mình trong cát sâu
Để nghe vùng cát nóng
Rang ta trong căm thù
Tôi chưa từng theo anh
Về diệt bầy "bình định"
Những xóm nghèo mỏng dính
Cát xô lên chiến hào...
Ôi hạt cát quê ta
Tự lòng ta tỏa sáng...

Ôm vành biển hiền hòa
Mang ngàn năm ánh sáng
Lăn qua nhiều truông, động
Cát là niềm tự do
Ôi dân ta Phú Vang
Mấy mươi năm giữ cát
Cát không là ngà ngọc
Mà đúc nên Thành đồng...
Có phải chăng hồi mẹ
Từ ấy đến bây giờ
Thấm mồ hôi, máu đỏ
Cát thơm hồn ông cha?
Nên chiều nay ra trận
Lòng con là bình nhang
Mẹ đọng đầy cát trắng
Quyện tâm hồn Phú Vang

10-1970

CHIỀU HƯƠNG GIANG

Sau chiều nay, còn buổi chiều khác nữa
Có thể mây cao, có thể nắng vàng
Con gió thổi những buổi chiều chưa tới
Tóc bao người bay rọi cả không gian
Nhưng chiều nay con bò gặm cỏ
Bên dòng sông như chưa biết chiều tan
Tôi với nó lặng im bè bạn
Mắt nó nhìn dịu dịu nước Hương Giang
Những buổi chiều, những buổi chiều quê hương
Tôi đã sống và tôi chưa được sống
Nhưng chiều nay vô tình trong nắng muộn
Mắt tôi nhìn trong suốt nước Hương Giang

CON CHIM THỜI GIAN

I

Cộc

Cộc

Cộc

Con gõ kiến đại ngàn

Gõ nhịp thời gian

Từng bước

Từng bước chân

Dẫm lên lối mòn đồng đội

Ôi bàn chân bé tí

Chân nao

Gạo nặng vai

Hoi em ngăn đập dồn chiến dịch

Nhịp con tim

Nhịp lời chim

Thánh thót mồ hôi

Giữa ngàn núi xưa cúi đầu lặng lẽ

Bóng nhỏ gần bên mặt trời

Cộc

Cộc

Cộc

Những người Tà Ôi da màu than rẫy cũ

Truốt vào lòng tay sần sùi da gỗ búa

Từng hạt vàng ẩm ướt mồ hôi

Từng hạt vàng in sắc máu bàn tay

Từng hạt vàng chiến thắng

Tiếng con chim
Đếm cho ta hạt thóc
Đếm lòng ta hạt ngọc
Và trái tim không biết rụng rơi
Ta chết chiu nuôi cách mạng nên người
Côộc. Tiếng chim vang vọng
Thành phố sau màu mây
Ôi thương nhớ vẫn hôn lên cùng nắng hồng mỗi sáng
Một thành phố cuối con suối này
Uống nước đục ngầu mỗi chiều đầy bom đạn
Đây, thành phố ta là những sa bàn
Những mái đầu hoa râm dăm dăm nếp trán
Lần bày tay rẽ lối những binh đoàn
Đường phố thân yêu
Ta lại học tên em theo hướng những binh đoàn xuất trận
Ta vuốt ve ngàn mái ngói mênh mang
Tay ta đau với trường thành vỡ rạn
Và con cầu như tiếng nấc nằm ngang
Cho ta làm một trái mù u
Lăn theo chân các anh các chị
Những trận xuống đường, những đêm không ngủ
Cùng nhạc ngựa cha ông, cho ta đi nữa
Về giữa phá Tam Giang.

II

Cánh rừng này mấy trận B.52?
Cây cụt ngọn dựng bia vào trời xanh căm giận
Nương sấn xương gầy mục nấm lân tinh
Những con suối quay nguồn về huyện bom ngàn tấn

Chim vỗ cánh về đây
Khắc lên cây cháy bỏng
Bằng một nốt rê trầm
Ta bỗng nghe
Tiếng nhặt khoan nhịp sinh tiền mẹ hát
Tiếng âm ảm giọt tranh vừa nặng hạt
Tiếng phồng căng con gà đất đầu xuân
Tiếng chìm sâu buổi phóng cọc Bạch Đằng
Tiếng đục vào đất đêm
Tiếng khoan tường xuyên phố
Tiếng đất rang lật dưới chân cha vỡ
Tiếng bào thai mẹ đập ngót hăm sâu
Và tiếng em rơi rơi...
Như những mảnh lá đêm, mùa chia tay Hà Nội
Ôi Tổ quốc ta yêu Người vời vợi
Khi Người khổ đau không làm ta sợ hãi
Trong cạm hờn ta biết đường ta lên
Như hôm nay trầm tĩnh tiếng chim
Gõ không mỗi vào cửa ngày gian khổ nhất
Vững tin.
Vững tin
Vững tin.

III

Côộc... Côộc... Côộc...
Mũi tên bay thần tốc
Những trận đánh chuyển giông trời lập hạ
Những trận đánh làm lịch sử vạn mình trong nếp đá
Biển tung xao sóng cuộn dâng đông

Lũ phăng phăng thốc xuống đồng bằng
Xáp thành cột, nhận chìm loài giặc nước
Côộc. Côộc. Côộc...
Những trống đồng Ngọc Lũ
Những công trận Đam San
Tiếng hô vang anh Trỗi
Cùng ba mươi một triệu người nổi lên bão tố
Côộc. Côộc. Côộc...
Nhịp thời gian cấp tập nộ xòe
Đã bén lửa, hơi mùa hè sáu chín!

CON GÀ ĐẤT, CÂY KÈN VÀ KHẪU SÚNG

Nhân nghĩ về người thổi kèn trong "Mũi thép" kịch của Nguyễn Vũ

I.

Con gà đất bảy màu
Sống bằng hơi con trẻ
Hùng dũng gọi mùa xuân
Mặt trời vàng long lanh trên chợ Gia lạc
Ngày vui bay trong tiếng gà giòn già
Buổi sáng, buổi trưa, buổi chiều, hồi hả
Ôi tiếng gà đầu năm
Hạnh phúc tròn trong hơi sữa
Nồng nàn mùi đất sang xuân
Những con gà đất không ăn được
Nó vỗ trên tay, trong giấc ngủ trẻ thơ
Nó vỗ trên tay, một sự thật, không ngờ
Mẹ ít tiền không đủ mua con khác
Hẹn con mùa xuân sau.
Mùa xuân sau, tuổi thơ đi qua
Con gà đất của anh không còn gáy nữa
Hạnh phúc chuyển môi một thằng bé bên nhà
Cũng tiếng gà, cũng ngày xuân, hồi hả...
Lời mẹ hẹn thành xót xa.

II

Thành phố mọc như nấm độc những xnách-ba
Mỹ và đi
Lưỡi dao găm và đồng đô la

Xe nhà binh trút vào đây hồi hã
Một mùa xuân quay cuồng và tan rã
Một mùa xuân cố trốn một mùa đông
Những con gà ướt trụi trôn mưa giông
Anh đến:
Hai tay nâng một cây kèn
Một con gà sắt tây mẹ chưa hề hứa hẹn
Và anh không mong
Nhưng phải có tiền để không phải mua con gà mà mua sự sống
Phải có tiền để được đứng ngả ba đường
Ôi! tiếng kèn giật tròn như một vòng thông lọng
Riết lất cổ anh
Treo anh lên giữa tiếng cười nghiêng ngửa
Những tiếng kèn
Nấc lên giữa bốn bức tường địa ngục
Ngoài cửa kia những em giơ tay gầy châu chực
Cuối đường kia rung đất tiếng bom rơi
Đất nước đau thương giận cho anh điệu nhạc
Chẳng chia buồn, như một kẻ xa xôi
Người thổi kèn thấy đời mình xoay trong ống sắt
Muốn ngắt hơi
Anh bỗng mơ một con gà bảy sắc
Nở như hoa trên môi
Đó là con gà bốn mùa không vỡ nát
Gáy dưới mặt trời
Bằng nhịp thở cuộc đời
Vang trong xóm mạc
Những con gà giục mùa sinh sôi...

III

Một mùa xuân tiếng đại bác rầm rầm
Bản hành khúc những binh đoàn giải phóng
Vút từng không tiếng gió phất cờ sao
Ôi ngày hội của những người đứng lên đòi được sống
Những âm thanh ngàn sóng đại dương trào...
Người thổi kèn nhận phần mình khẩu súng
Như nhận một chỗ ngồi dưới tay nhạc trưởng
Chợt hiểu rằng, đây khao khát thẳm sâu
Mẹ đã hẹn một lần và anh đợi từ lâu
Anh đã đi từ
Con gà đất cây kèn và khẩu súng
Để nhận lấy tình yêu của thuở ban đầu

CÓ MỘT NGÀY

Có một ngày em không yêu anh
Em đi thật xa
Và mặc chiếc áo
Anh chưa từng thấy bao giờ

Em sẽ có cái cười
Bằng ánh sáng của cái hôn khác
Có nỗi buồn
Bằng màu mưa khác
Những buồn vui anh không có bao giờ

Có một ngày
Em tràn đầy hạnh phúc
Ngày em không yêu anh
Ngày em rời mái nhà xưa cũ ấy
Và chiếc áo sờn vai ấy
Anh từng hôn lên nỗi khó nhọc hàng ngày

Em xoá mình đi
Bằng chiếc khăn màu thơm ngát
Cái ngày đó
Anh sẽ bắt đầu
Với anh
Bằng bước chân ngày đón em

Anh một chàng trai
Với màu tóc khác

Riêng năm tháng cuộc đời
Thì vẫn như xưa.

ĐẤT NGOẠI Ô

Khu phố ngoại ô
Tâm tã rụng bên dòng sông
những người dân nghèo về đây
như vỏ hến chiều chiều tập lên các bến
Khu phố ngoại ô
Chân đất, đội áo nổi vai
Le te chợ Hôm, chợ Mai
Đầu tắt mặt tối
Khu phố ngoại ô nằm nghe mưa nguồn và sóng vỗ
Đêm thâm tính những chuyến đò về trong giấc ngủ
Trăn trở tôn đi những năm nào
vỗ về một ngày lam lũ
trong tiếng hát nấc dài cuối ngã ba sâu
Tôi lớn lên trên khu phố buồn đau
Không còn gặp cụ Trâu và những lâu đài xưa cũng chìm dần trong lá xanh
trùm kín cửa
Vườn thơ xưa không còn gã áo trắng đi về
Ngơ ngẩn đọc thơ buồn trong tiếng guốc cạo râu
Chỉ còn người phu xe cũ
nghe cơn rệu rệu chiều nhòe những mái tôn
Chỉ có nắng trời làm rát mặt những quán nghèo bám bờ đường nhựa
Chỉ còn mẹ tôi ngồi bán hàng suốt mùa mưa
Nước mắt thương chồng lạnh như hạt mưa đọng qua cửa thùng gương
Ôi những cuộc đời sứt lở dần theo con nước mỗi năm lũ vô Đập Đá
Chỉ có tiếng xe đoàn lê dương lăn lạo xạo trên những đót sông lưng trần
Chỉ có tiếng còi tàu há mồm những con giò rúc vào mạch máu

Trước Phu Văn Lâu lá cờ vàng như tài cải úa
trước bến Văn Kâu
Đau biết mấy lần mẹ hát khúc ca dao
Lũ chúng tôi lớn lên
Con gái đi học về còn biết ra sông gánh nước
Con trai còn biết đọc Lục Vân Tiên và thơ mụ Đội cho bà
Qua hoàng thành cha ông gọi tên tôi tôi ù ù trong họng súng thần công
Hịch Cần vương tưởng còn vang qua chín cửa
Sắc đẹp nghìn xưa thấm từng trang lịch sử
Đời bà con nghèo đọng giữa đáy truyền đơn
Nước mặn lên lúa héo ở bên cồn
Mẹ vẫn dặn "đổi nước ngọt" chứ đừng "bán nước"
Nắng tháng năm run rẩy những oan hồn
Người còn sống nhớ "Ngày thất thủ"
Ôi mùa phượng hay lòng tôi cháy đỏ
Chúng tôi đi. Từ cửa ngoại ô này
Cái vẫy tay cuối cùng của thành phố thân yêu.
Mười lăm năm đâu phải một ngày xa
Thằng bạn cũ đã thành đồng chí
Đêm đêm khơi từng ngọn lửa
Kể tôi nghe chuyện mụ lý, ông cò...
Những tấm lòng bền bỉ
Cứng như hòn đất chai
Thở bằng hơi nghĩa khí
Làm trăm nghề chỉ chữa nghề cho Mỹ
Làm trăm thân cũng dân dã cụ Hồ
Ơi đất phải ra đi và Đất phải trở về
Là gạch ngói đau thương là chiến hào căm giận

Là Trường Sơn dựng lên ngàn bộ phóng
Là kỳ đài xưa ta khắc một câu thề
Giải phóng!
Có bao giờ như buổi sáng Xuân nay
Chúng ta hay, nhìn độ lửa, ta hay
Đất đuổi giặc đất vươn dài bển gót
Mang Cá tan hoang, Phú Bài vỡ mặt
Ngoại ô mở rồi trăm cửa ta băng băng
Trái tim hồng lấp đầu súng chống tăng
Ta đã lớn, ơi mẹ, em, đồng chí
Dưới mái xưa nhìn theo ta ứa lệ
Sức trăm năm nay chuyển xuống lòng đường
Cả ngoại ô làm chiến lũy sông Hương
Bắn tàu giặc như lá trúc vàng héo rụng
Em gái cứu thương, em trai cầm súng
Mẹ may cò, em nhỏ đón văn công
Cửa ủy ban rục rờ lá cò hồng
Người lại, kẻ qua, thợ nề, thợ mộc
Cả chi tiểu thương năm nào tuyệt thực
đều ngồi đây điếm mặt những quân thù...
Cảm ơn mẹ sinh con trên thành phố. Ngàn ngày nắng và mưa, mười lăm năm
bỡ ngỡ
Nay con lại chào Người dưới một vùng đạn lửa
Người đẹp vô cùng với khẩu súng trong tay
Con lại về thăm ảnh cha xưa
người chiến sĩ đánh Tây
Mười lăm năm, mới có mặt trên bàn thờ
Bạn con đến thắp nén nhang thơm ngát

Mắt cha vui phấp phới bóng trăng mờ...
Ngoại ô bừng bừng tiếng hát
Ngực căng phồng Người trấn cửa Thuận An.

4-1968 - 4-1969

ĐẤT NƯỚC (TRÍCH ĐOẠN)

Khi ta lớn lên Đất Nước đã có rồi
Đất Nước có trong những cái “ngày xửa ngày xưa...” mẹ thường hay kể
Đất Nước bắt đầu với miếng trầu bây giờ bà ăn
Đất Nước lớn lên khi dân mình biết trồng tre mà đánh giặc
Tóc mẹ thì bới sau đầu
Cha mẹ thương nhau bằng gừng cay muối mặn
Cái kèo, cái cột thành tên
Hạt gạo phải một nắng hai sương xay, giã, giần, sàng
Đất Nước có từ ngày đó...

Đất là nơi anh đến trường
Nước là nơi em tắm
Đất Nước là nơi ta hò hẹn
Đất Nước là nơi em đánh rơi chiếc khăn trong nỗi nhớ thầm^[1]
Khăn thương nhớ ai
Khăn rơi xuống đất.
Khăn thương nhớ ai
Khăn vắt lên vai.
Khăn thương nhớ ai
Khăn chùi nước mắt.
Đèn thương nhớ ai
Mà đèn không tắt.
Mắt thương nhớ ai
Mắt ngủ không yên.
Đêm qua em những lo phiền
Lo vì một nỗi không yên mọi bề."^[1]
Đất là nơi “con chim phượng hoàng bay về hòn núi bạc”

Nước là nơi “con cá ngư ông móng nước biển khơi”^[2]

Thời gian đằng đẳng

Không gian mệnh mông

Đất Nước là nơi dân mình đoàn tụ

Đất là nơi Chim về

Nước là nơi Rồng ở

Lạc Long Quân và Âu Cơ

Đẻ ra đồng bào ta trong bọc trứng

Những ai đã khuất

Những ai bây giờ

Yêu nhau và sinh con đẻ cái

Gánh vác phần người đi trước để lại

Dặn dò con cháu chuyện mai sau

Hàng năm ăn đâu làm đâu

Cũng biết cúi đầu nhớ ngày giỗ Tổ

Trong anh và em hôm nay

Đều có một phần Đất Nước

Khi hai đứa cầm tay

Đất Nước trong chúng mình hài hòa nồng thắm

Khi chúng ta cầm tay mọi người

Đất nước vẹn tròn, to lớn

Mai này con ta lớn lên

Con sẽ mang đất nước đi xa

Đến những tháng ngày mơ mộng

Em ơi em Đất Nước là máu xương của mình

Phải biết gắn bó san sẻ

Phải biết hóa thân cho dáng hình xứ sở

Làm nên Đất Nước muôn đời...

o O o

Những người vợ nhớ chồng còn góp cho Đất Nước những núi Vọng Phu^[3]
Cặp vợ chồng yêu nhau góp nên hòn Trống Mái^[4]
Gót ngựa của Thánh Gióng đi qua còn trăm ao đầm để lại^[5]
Chín mươi chín con voi góp mình dựng Đất tổ Hùng Vương^[6]
Những con rồng nằm im góp dòng sông xanh thẳm^[7]
Người học trò nghèo giúp cho Đất Nước mình núi Bút non Nghiên.^[8]
Con cóc, con gà quê hương cùng góp cho Hạ Long thành thắng cảnh^[9]
Những người dân nào đã góp tên Ông Đốc, Ông Trang, Bà Đen, Bà Điểm^[10]
Và ở đâu trên khắp ruộng đồng gò bãi
Chẳng mang một dáng hình, một ao ước, một lối sống ông cha
Ôi Đất Nước sau bốn ngàn năm đi đâu ta cũng thấy
Những cuộc đời đã hóa núi sông ta...

Em ơi em
Hãy nhìn rất xa
Vào bốn ngàn năm Đất Nước
Năm tháng nào cũng người người lớp lớp
Con gái, con trai bằng tuổi chúng ta
Cần cù làm lụng
Khi có giặc người con trai ra trận
Người con gái trở về nuôi cái cùng con
Ngày giặc đến nhà thì đàn bà cũng đánh
Nhiều người đã trở thành anh hùng
Nhiều anh hùng cả anh và em đều nhớ
Những em biết không
Có biết bao người con gái, con trai

Trong bốn ngàn lớp người giống ta lứa tuổi
Họ đã sống và chết
Giản dị và bình tâm
Không ai nhớ mặt đặt tên
Nhưng họ đã làm ra Đất Nước
Họ giữ và truyền cho ta hạt lúa ta trồng
Họ truyền lửa cho mỗi nhà, từ hòn than qua con cúi
Họ truyền giọng điệu mình cho con tập nói
Họ gánh theo tên xã, tên làng trong mỗi chuyến di dân
Họ đắp đập be bờ cho người sau trông cây hái trái
Có ngoại xâm thì chống ngoại xâm
Có nội thù thì vùng lên đánh bại
Đề Đất Nước này là Đất Nước Nhân dân
Đất Nước của Nhân dân, Đất Nước của ca dao thần thoại
Dạy anh biết “yêu em từ thuở trong nôi”^[11]
Biết quý công cầm vàng những ngày lặn lội^[12]
Biết trồng tre đợi ngày thành gậy
Đi trả thù mà không sợ dài lâu
Ôi những dòng sông bắt nước từ đâu
Mà khi về Đất Nước mình thì bắt lên câu hát
Người đến hát khi chèo đò, kéo thuyền vượt thác
Gội trăm màu trên trăm dáng sông xuôi...

Chú thích

1. Bài ca dao:

Khăn thương nhớ ai

Khăn rơi xuống đất.

Khăn thương nhớ ai

Khăn vắt lên vai.

Khăn thương nhớ ai

Khăn chùi nước mắt.

Đèn thương nhớ ai

Mà đèn không tắt.

Mắt thương nhớ ai

Mắt ngủ không yên.

Đêm qua em những lo phiền

Lo vì một nỗi không yên mọi bề.

2. Dị bản câu hò Huế:

Con chim phượng hoàng bay ngang biển Bắc

Con cá ngư ông móng nước ngoài khơi.

Gặp nhau đây xin phân tỏ đôi lời

Kẻo mai kia con cá về sông Vĩnh

Con chim nọ đổi dời non Nam

3. Tích Hòn Vọng Phu: nàng Tô Thị bế con chờ chồng, hóa thành hòn núi đá, đời sau gọi là núi Vọng Phu

4. Hòn Trống Mái là một thắng cảnh ở Sầm Sơn, gồm ba hòn đá lớn. Hòn lớn nhất bằng phẳng ở dưới trông như cái bệ lớn. Một hòn có đầu nhọn nằm chồng lên trên trông giống hình dáng con gà trống, hòn đối diện nhỏ hơn, có dáng tựa con gà mái. Tương truyền hòn Trống Mái là do một cặp vợ chồng yêu nhau hóa thân thành.

5. Tương truyền khi Thánh Gióng cưỡi ngựa sắt diệt giặc Ân, vó ngựa tạo nên những ao hồ liên tiếp hai bên đường đi, nay vẫn còn.

6. Theo truyền thuyết, có một trăm con voi về châu đất tổ Hùng Vương, tạo thành một trăm ngọn núi ở dãy Nghĩa Lĩnh. Trong đó một con quay ngược, bị chém đầu.

7. Dòng sông Cửu Long (chín rồng)

8. Tên hai ngọn núi ở Tây Sơn, Bình Định. Một ngọn chìa lên trời như hình cây bút, một ngọn có hồ nước trên đỉnh như nghiên mực

9. Hòn Gà Chọi và hòn Con Cóc, hai đảo núi trong vịnh Hạ Long

10. Sông Ông Đốc, cồn Ông Trang ở Cà Mau, núi Bà Đen ở Tây Ninh, và xã Bà Điểm ở Hóc Môn

11. Câu ca dao:

Yêu em từ thuở trong nôi

Em nằm em khóc anh ngồi anh ru

12. Câu ca dao:

Cầm vàng mà lội qua sông

Vàng rơi không tiếc, tiếc công cầm vàng

ĐẤT NƯỚC

Khi ta lớn Đất Nước đã có rồi
Đất Nước có trong những cái "ngày xửa ngày xưa.." mẹ thường hay kể
Đất Nước bắt đầu với miếng trầu bây giờ bà ăn
Đất Nước lớn lên khi dân mình biết trồng tre mà đánh giặc.
Tóc mẹ thì bới sau đầu
Cha mẹ thương nhau bằng gừng cay muối mặn
Cái kèo, cái cột thành tên
Hạt gạo phải một nắng hai sương xay, giã, giần, sàng
Đất Nước có từ ngày đó..
Đất là nơi anh đến trường
Nước là nơi em tắm
Đất Nước là nơi ta hò hẹn
Đất Nước là nơi em đánh rơi chiếc khăn trong nỗi nhớ thầm
Đất là nơi "con chim phượng hoàng bay về hòn núi bạc"
Nước là nơi "con cá ngư ông móng nước biển khơi"
Thời gian đằng đẳng
Không gian mênh mông
Đất Nước là nơi dân mình đoàn tụ
Đất là nơi Chim về
Nước là nơi Rồng ở
Lạc Long Quân và Âu Cơ
Đẻ ra đồng bào ta trong bọc trứng
Những ai đã khuất
Những ai bây giờ
Yêu nhau và sinh con đẻ cái
Gánh vác phần người đi trước để lại

Dặn dò con cháu chuyện mai sau
Hằng năm ăn đâu làm đâu
Cũng biết cúi đầu nhớ ngày giỗ Tổ
Trong anh và em hôm nay
Đều có một phần Đất Nước
Khi hai đứa cầm tay
Đất Nước trong chúng ta hài hòa nồng thắm
Khi chúng ra cầm tay mọi người
Đất Nước vẹn tròn, to lớn
Mai này con ta lớn lên
Con sẽ mang Đất Nước đi xa
Đến những tháng ngày mơ mộng
Em ơi em Đất Nước là máu xương của mình
Phải biết gắn bó và san sẻ
Phải biết hóa thân cho dáng hình xứ sở
Làm nên Đất Nước muôn đời..
Những người vợ nhớ chồng còn góp cho Đất Nước những núi Vọng Phu
Cặp vợ chồng yêu nhau góp nên hòn Trống Mái
Gót ngựa của Thánh Gióng đi qua còn trăm ao đầm để lại
Chín mươi chín con voi góp mình dựng đất Tổ Hùng Vương
Những con rồng nằm im góp dòng sông xanh thắm
Người học trò nghèo góp cho Đất Nước mình núi Bút non Nghiên
Con cóc, con gà quê hương cùng góp cho Hạ Long thành thắng cảnh
Những người dân nào đã góp tên Ông Đốc, Ông Trang, Bà Đen, Bà Điểm
Và ở đâu trên khắp ruộng đồng gò bãi
Chẳng mang một dáng hình, một ao ước, một lối sống ông cha
Ôi Đất Nước sau 4.000 năm đi đâu ta cũng thấy
Những cuộc đời đã hóa núi sông ta

Em ơi em
Hãy nhìn rất xa
Vào 4.000 năm Đất Nước
Năm tháng nào cũng người người lớp lớp
Con gái, con trai bằng tuổi chúng ta
Cần cù làm lụng
Khi có giặc người con trai ra trận
Người con gái trở về nuôi cái cùng con
Ngày giặc đến nhà thì đàn bà cũng đánh
Nhiều người đã trở thành anh hùng
Nhiều anh hùng cả anh và em đều nhỏ
Nhưng em biết không
Có biết bao người con gái, con trai
Trong 4.000 lớp người giống ta lứa tuổi
Họ đã sống và chết
Giản dị và bình tâm
Không ai nhớ mặt đặt tên
Nhưng họ đã làm ra Đất Nước
Họ giữ và truyền cho ta hạt lúa ta trồng
Họ chuyên lửa qua mỗi nhà, từ hòn than qua con cúi
Họ truyền giọng điệu mình cho con tập nói
Họ gánh theo tên xã, tên làng trong mỗi chuyến di dân
Họ đắp đập be bờ cho người sau trồng cây hái trái
Có ngoại xâm thì chống ngoại xâm
Có nội thù thì vùng lên đánh bại
Đề Đất Nước là Đất Nước nhân dân
Đất Nước của nhân dân, Đất Nước của ca dao thần thoại
Dạy anh biết "yêu em từ thở trong nôi"

Biết quý công cầm vàng những ngày lặn lội
Biết trồng tre đợi ngày thành gậy
Đi trả thù mà không sợ dài lâu
Ôi những dòng sông bắt nước từ đâu
Mà khi về Đất Nước mình thì bắt lên câu hát
Người đến hát khi chèo đò, kéo thuyền vượt thác
Gọi trăm màu trên trăm dáng sông xuôi
Người dạy ta nghèo ăn cháo ăn rau
Biết ăn ớt để đánh lừa cái lưỡi
Cái cuốc, con dao, đánh lừa cái tuổi
Chén rượu đánh lừa con mắt, cơn đau
Con nộm nạc tre đánh lừa cái chết
Đánh lừa cái rét là ăn miếng trầu
Đánh lừa thẳng giấc là chuyện Trạng Quỳnh
Nhưng lạ lùng thay, nhân dân thông minh
Không hề lừa ta dù cao dao, cổ tích
Ta lớn lên bằng niềm tin rất thật
Biết bao nhiêu hạnh phúc có trên đời
Dẫu phải cay đắng đập vùi
Rằng cô Tấm cũng về làm hoàng hậu
Cây khế chua có đại bàng đến đậu
Chim ăn rồi trả ngon ngọt cho ta
Đất đai cỗi cằn thì người sẽ nở hoa
Hoa của đất, người trồng cây dựng cửa
Khi ta đến gõ lên từng cánh cửa
Thì tin yêu ngay thẳng đón ta vào
Ta ghen ngạo, Đất Nước Việt Nam ơi
Em nghe không trái thị đã rơi xuống tay người

Trai không chỉ rơi vì sức hút đất đai
Trái rơi vì tay người ao ước
Khi trái chạm tay người và người ấm ủ
Thì lòng hương và cô Tấm bước ra
Đi trả thù và sống Tự do
Không rơi xuống bùn, ôi trái thị quê ta
Để bùn lấm và thành bùn vạn kiếp
Rơi vào tay người, đó là định luật
Của đấu tranh và nhân nghĩa Việt Nam
Tuổi trẻ ơi trong sương gió tháng năm
Ta đã lớn rồi, chín đầy hy vọng
Hãy ngã xuống tay nhân dân, hỡi sắc vàng của nắng
Hỡi hương thơm của nông mận mồ hôi..
Hãy ngã vào tay nhân dân, đừng vãi đừng rơi
Đừng do dự, đừng hoài nghi nữa
Hãy yêu nhân dân và nghe người nhấn nhủ
Hãy tìm sức mạnh trên cơ thể nhân dân
Nhân dân đang đi lên đội ngũ trùng trùng
Thế vô tận của nghìn năm giết giặc
Lửa đã cháy hồng hào mặt đất
Mùa chín tình yêu, mùa chín hận thù
Không bao giờ xương máu phải bơ vơ
Ôi sông núi uy nghi ngàn dặm đất
Có nghe tiếng chúng con: Xin có mặt
Nguyện làm người xung kích của quê hương
Đấy tiếng hát chúng con: tiếng hát xuống đường!

GIẤC MỸ

Khi tên lính Pháp cuối cùng đi đến trước dòng sông
Vươn qua thành cầu soi mặt mình dưới nước
Nó bỗng nhỏ nước bọt vào nơi nó vừa ngấm được
Khuôn mặt chủ nghĩa thực dân cũ tan rồi trên sông nước quê ta
Tên lính Pháp quay đi
Tên lính Mỹ vào ngay..
Không ở đâu bằng đất nước Việt Nam này
Nơi nhân loại thêm một lần nhìn thấy
Những tội ác con người đã đi qua bỗng hồi sinh trở lại
Như những tảng diệp thạch vỡ làm đôi
Và những con bò sát khổng lồ ủa ra múa vuốt liếm môi
Rồi những Khan Tác-Ta bỗng bước ra từ bão cát
Rồi những cuộc Thập tự chinh với đầu người trên mũi mác
Rùng rùng đi tàn phá nước non này
Những bọn chúa tự hào lối đánh bánh xe quay?
Giờ đã có trục thẳng treo người vào không khí
Xưa giết người bằng hóa chất, điện tử, prô-tông
Xưa quan lại đánh ta bằng đầu gậy bịt đồng
Nay chúng quật ta bằng cao su đột sắt
Quật chết người vẫn không hề tái mặt
Vì giết người máu chẳng dính tay chán
Xưa chúng âm u mở tòa án giáo hình
Bắt trí tuệ đến đây quỳ gối xuống
Nay "Sám hối" vẫn tràn đầy ánh sáng
Điện một nghìn oát xoay chiều vào cốt lõi thần kinh
Chuồng cọp của lãnh chúa xưa đáng gọi hôi tanh

Nay miệng những thằng ác ôn đã thanh ngòm gan với máu
Xưa "Luật cộ vế" và vinh hoa sáng tạo
Nay thú tính, dâm ô thành lý thuyết tôn thờ
Xưa một người chỉ đâm chết một người
Nay một cái bấm nút, một cái đạp càn bom Mỹ giết ta hàng chục hàng trăm
ngọt xốt
Xưa đinh đóng bằng tay, nay đinh đóng bằng bom rốc-kết
Mặt thằng giặc lái giết người vẫn có dáng ngăm trắng sao
Xưa khùng bỏ dân, chúng đem ta ra giữa chợ chặt đầu
Nay hiện đại, vô tuyến truyền hình sẽ đưa vào bữa cơm chiều nhân loại
Để loài người vừa ăn vừa xem máu vãi
Dần dà quen các chết tựa cơm ăn
Quen lối giết người, quen mặt xâm lăng
Quen kinh sợ, quen vực đầu trong vật chất!
Không ở đâu trí tuệ bị gọi nhầm tên kỳ quặc
Bằng những mưu đồ của Giôn Xon, Ních Xon
Mượn những công trình của máy tính, vi phân
Chúng phân tích máu xương ta thành tỷ lệ
Uốn công lý quẩn quen làm thước kẻ
Rồi viết lên những định luật Việt Nam
Làm tiền đề cho sự tàn bạo thế gian
Chúng công bố:
Để phá 5 tấn thóc Việt cộng phải phá 50 tấn thóc của dân chúng
Ngược lại: Phải giết 500 dân Mỹ Lai để đừng sót một tên Việt cộng
Để khuất phục một dân tộc trong 10 năm "thời kỳ Việt Nam" phải dám đẩy
lùi dân tộc ấy về đồ đá ngàn năm
Vì một cuộc hành quân phải hủy diệt hàng vạn mẫu tây rừng
Vì một đòn pháo kích ở Plây-cu phải trả đũa xuống sông Hồng Hà Nội

Vì một thành phố Mỹ Tho cần cứu nguy phải hạ sát ngay thành phố ấy
Vì sự tồn vong của học thuyết màu da, phải đầu cơ, hàng vạn xác da vàng
Vì một một tên bù nhìn, nửa triệu lính Mỹ phải đem sang
Vì lợi ích của 400 ông vua, 200 triệu người Mỹ phải góp tiền, góp máu
Vì tinh thần một tên lính Mỹ phải nói có 2.000 Việt cộng bị giết mỗi tuần
trên mặt báo
(Thiếu chừng nào thì moi cốt, giết vào dân!)

Vì quyền giết người Việt Nam phải giết 4 sinh viên Mỹ ở Ken
Vì tổng thống, phải xích tay hàng vạn người biểu tình nổi loạn
Vì và phải.. cái tương quan độc đoán
Cái mệnh đề, cái lô-gích cuồng điên
Các tỷ lệ ném ra bất chấp cán cân
Chỉ cần sự bảo chứng của đô la và súng máy
Cùng cái đầu tối tăm của Giôn xơn, Ních Xơn đặt vào trên đây!
Không ở đâu con người trước con người
Thành "chó đại", "Trâu điện" và "Đĩa đói"
Điều kinh tởm, chúng vẫn mượn tiếng người để nói
(Vẫn phải "nói" với ta vì ta vẫn là người)
Thú tính găm lên trong chữ nghĩa, câu lời:
"Tao đánh mày cho tuyệt đường sinh nở!"
Tao moi gan mày thử xem to nhỏ!"
Tao đập vỡ óc mày xem tư tưởng Việt Cộng ra sao?
"Tao phá tiết trinh của mày để mày đừng mơ với mộng!
"Tao giết con mày để xem mày thương con hay Việt cộng!"
"Tao vật râu thằng già này vì nó dám bằng tuổi cha tao!"
Chúng đánh để ta không tìm được chiều cao
Của thân thể, của ước mơ, hạnh phúc
Chúng đánh ta bật rễ ngoài mặt đất

Hết cầm cày, cầm búa, dất trẻ, yêu thương
Chúng đánh ta tê liệt những phản ứng bình thường
Vui cới con người, buồn khi nắng xuống
Chúng đánh ta trụy hết những bào thai truyền thống
Từng đẻ ra nhân nghĩa, anh hùng, Nguyễn Trãi, Nguyễn Du..
Chúng đánh cho ta khắc nghiệt trước cái hôn Juliet-Romeo
Không bén mảng những cánh rừng của Ăng Đéc Xen, những bãi biển Ta Go
nhìn đầy non trẻ
Chúng đánh cho cả dân tộc ta biến hình thành sứa
Trôi bập bênh theo cuồng lưu của chủ nghĩa thực dân
Và trên nền đau của thế kỷ bị xâm lăng
Chúng biểu diễn cuộc đời ta thành véc-tơ, đồ thị
Bằng chính máu chúng ta nhằm chứng minh hiệu năng vũ khí?
Tên Mỹ kia! Mày bị căm ghét đời đời
Mày không giết nổi ta, cũng như không giết nổi sự kinh miệt của loài người
Không giết nổi sự dày vò sẽ di truyền trong huyết hệ
Của chính mày. Vào những năm 60, 70 thế kỷ
Mày đến Việt Nam. Và đánh mất ở đây tất cả những giá trị cao quý con
người
Đánh mất Linh Côn, Giép Phốc Xơn, Hê Minh Uê..trong những bãi B.52
Mất tất cả để trở thành số không khủng khiếp
(Cái mày muống giáng cho ta, thì chính mày lãnh hết)
Không tự do, không sức mạnh, không hài hòa
Không quan vinh, không trí tuệ, không thơ ca
Không là không dấu nhân với triệu lần Ních Xơn toan tính
Để chỉ là hư vô tiếng chuông, mịt mù số lính
Cứ ngày đêm đồng vọng giữa Oa Sinh Ton
Trong khi các người trả món nợ oán hờn

Ngã gục chết trên mũi giày tội ác
Ngã gục chết trong cô đơn đậm đặc
Với vết giày răng chó gặm vào tim..

GỬI ANH TƯỜNG

Về những gì tôi muốn nói cùng anh
Là buổi cách xa mà mùa xuân đẹp quá
Hoa riềng trắng bên hiên nhà yên ả
Và lũ ve rừng kêu khi trăng lên
Bom vẫn rền xé nát cả trời đêm
Truyền đơn giặc bên đường như xác lá
Nhưng tất cả không thể nào đe dọa
Một giọt nắng lành chậm chậm chuyển trên vai
Cùng những điều tôi muốn nói chiều nay
... Trong chiến tranh này ai nói dùm ta
Những kỳ diệu như một mùa nước lớn
Mà trí tuệ riêng quá chừng bé bỏng
Trong cuộc đấu tranh xoáy sóng bốn bề
Ôi những điều cần phải hát say mê
Là bài hát vô cùng Tổ quốc
Những năm tháng trường chinh đánh giặc
Không phút nghỉ ngơi, không thoáng chân chừ
Lối đường làng ta chọc chú ve xưa
Nay là lối em ta đào hầm đặt bẫy
Những trận giả trẻ con ta từng chơi, buổi ấy
Em ta nay là máu, lửa căm thù
Không kịp nghe Thạch Sanh và tròn tiếng mẹ ru
Đứa xuống hầm nôi đưa lòng đất
Giấc ngủ nào cũng mơ mặt trời lên
Trang sử nhà trường chỗ ta nhớ ta quên
Bỗng sáng rực trong đầu giờ xuất trận

Và trong sáng như bầu trời chiến thắng
Bốn ngàn năm dựng nước chúng ta thề
Theo tiếng Bác Hồ trên Đất tổ của trăm quê...
Thành phố tuổi thơ tôi chưa từng đi hết
Anh biết chẳng tôi lại học tên Người
Trên những hướng các binh đoàn xuất trận
Trên những hướng đi về phía mặt trời
Và Ưu Đàm nơi mẹ đẻ ra tôi
Chao thương nhớ là tiếng bìm bịp nước
Ngày ba bữa nhen khoai và rau luộc
Hai mươi năm vẫn thức thỏm một ngày về
Sống lại những gì làm nên thịt da se
Tôi lại gặp đồng chí bí thư chỉ còn bàn tay mất
(Anh vẫn thuốc như ta cầm búp ngọc lan thơm mát)
Chỉ một bàn tay nắm chặt mấy vùng thôn
Tự đẩy hầm và bắn lũ ác ôn
Ngày đen tối giữ tròn tình đồng chí
Ôi có cách nào tôi trao cho anh bàn tay tôi nhỏ bé
Anh dễ dàng giữ mãi đất lòng tôi...
Và thế đó những gì ta nhận được
Trên giác quan mở rộng đến nghìn ngày
Từ một buồng làng khuất dưới bóng Chư Lâu
Hay một sóc Bom Bo bỗng ngân thành tiếng hát
Đều cho nhớ cho thương, cho nước mắt
Tưởng như ta từ nơi ấy sinh ra
Đã ngắt ngọn rau rừng và vung nhịp chày ba...
Ôi Hà Nội có bao giờ thương nhớ thế
Một đóa hoa rừng đủ nhớ một công viên

Một quãng dốc nhớ thang lầu đại học
Đêm Hà Nội bắn rớt máy bay thù, bỗng vang giọng Bích Liên
Tưởng như chính "Ta đi trên đường Hà Nội..."
Tưởng kiêu hãnh như sắc hồng lửa chói
Tưởng ngoại ô nhường chỗ chuyên tàu chen
Đêm cuối tuần ai cũng thấy thân quen
Nhưng không phải nhớ nhung chính nơi này tôi lại thấy
Tất cả ai cũng đi từ Hà Nội
Từ một nụ cười sắc áo dáng đi
Từ một chiến công hay nét chữ phong bì
Trong kỷ niệm và trong nhiều mơ mộng
Hà Nội đó bắt đầu sự sống
Mỗi đời riêng và đất nước hôm nay...
Chúng ta đi, ngày tháng đường dài
Lòng ấm áo muôn vàn tình cảm lớn
Biết xếp gọn những gì còn lương vương
Biết nhìn ra nước mắt bạn bè
Biết quý trọng quãng đường ta đã từng đi
Ta đi tiếp để trở về cùng có mặt
Tận buổi cờ hoa tung vẫy chúng ta về...
Anh nhớ đêm nào nghe nhạc Bét Tô Ven
Mưa thấm qua hàm dĩ nhờn trên mặt
Bom tọa độ vung xòe năm ngón sắc
Muốn bói tung chỗ kiêu hãnh chúng ta nằm
Trong chương cuối cùng bản giáo hưởng thứ năm
Đó là lúc trái đất vừa tỏa nắng
Ta reo lên cho nhạc sĩ nghe cùng:
- Thiên tài ơi, trận đánh. Anh cũng tấn công!

Anh nghĩ gì hồi bạn mến thương ơi
Khi tiếng gà rừng vui như đường phố sớm mai
Khi sao hôm xanh như ngọn đèn trước ngõ
Lạc đêm rừng nhớ trăm bạn bè một thuở
Chở vông giữa mùa đông vông bạn cũng lay cùng
Lội trăm suối rừng xuôi nhớ một dòng sông
Có phải ta bỗng yêu đời ta kỳ lạ
Yêu mặt trời thêm một ngày hồi hả
Yêu Việt Nam ta yêu Huế của lòng ta
Yêu Bác Hồ mặc chiếc áo vải đà
Để tất cả choàng trăm hoa chiến thắng
Yêu hạt muối đã giàu thêm vị mặn
Của mồ hôi xương máu đường dài
Yêu nụ cười và từng cái bắt tay
Ngày bè bạn đi vào vùng hậu địch...
Anh Tường ơi sao những gì muốn nói
Là buổi chiều rạo rực những hàng cây
Đứng giăng hàng cảnh với là chen xây.
Mà nổi nhớ như trời xanh bất chợt
Bỗng sáng hiện trong cảnh sâu kín nhất
Là nỗi lòng người bạn đã đi xa
Sau cuộc hành quân, ngồi lại hát thầm thì...

4-1970

HÌNH DUNG VỀ CHÊ GHÊVARA

Tôi hình dung Chê đi trong rừng
Với khẩu A.K
Những viên đạn cài trong băng
Nnhư hàm răng nghiền chặt
Tôi hình dung Chê đi trông đêm
Đầu hơi cúi để nhận hướng từ mặt đất
Những đống lửa rừng và ngôi sao không tên
Đều cháy lên từ tình yêu Tổ quốc
Tôi hình dung Chê cuộn mình trong cơn sốt rừng
Thèm một bàn tay vuốt lên vàng trán
Ôi khi bàn tay người yêu ta bị mười cái đinh nhọn cắm
Kẻ thù! Nhấn buốt trán Chê vùng đi!
Tôi hình dung mắt Chê lấp lánh điều chi
Chê rũ đất sau trận bom rải thảm
Ôi đôi mắt có tận cùng ánh sáng
Của tình yêu và trang sách Mác xanh tươi
Tôi hình dung Chê đứng trước cuộc đời
Mười họng súng kẻ thù gương tận ngực
Tỳ tay lên cái chết làm diễn đàn
"Hãy nhớ lấy lời tôi"-Chê kêu gọi
"Nhân loại cần nhiều ViệtNam cho nhân loại!"
Tôi đi hoài với những hình dung
Về Chê Ghêvara, người nghĩa quân
Như mang một chiếc Tây-ban-cầm trước ngực...
Từ mặt đất và trong lòng đất
Nơi in sâu những dấu chân du kích

Quê hương tôi, Việt Nam
Tôi bỗng nhận ra trong những dấu chân
Trộn vụn trang nhật ký đời Chê
Đã được viết lên
Trên mỗi thước đất của loài người đi tới...

11-12-1972

HỒI KẾT CUỘC

Chúng nó đã đi rồi
Những tên đã đến 100 năm
Những tên vừa đến 20 năm
Chúng nó đã lội ra biển Đông
Chúng nó đã bay về trời Tây
Lũ cá sấu và ó diều
Những tên xâm lược!
Vào một ngày mai
Xin mời bạn đến đây
(Cả những kẻ hôm nay mới cúi đầu rời bước)
Các bạn sẽ được bình an trên mặt đất
Không biết dưới chân mình là một hố bom
Nhưng ngày ấy chúng tôi không cần nói ra điều đó nữa.
Không nói đến những cái hố
Mà đáy của nó
Lại nằm trong đáy mắt mẹ tôi
Những hố đen xa vời
Mẹ từng nhìn trong trăm năm đời mẹ.
Và có thể con cái chúng tôi
Sẽ rủ bạn đến một hố bom đã thành ao cá
Cháu sẽ ném vào đấy một sợi chỉ câu
Một sợi chỉ không gây nên sóng nước
Và cháu sẽ giật ra từ màu xanh yên tĩnh
Những con cá bạc
Những con cá mà lũ cá sấu và ó diều không thể tha đi

1973

KHOẢNG TRỜI YÊU DẤU

Khi nhà em ở phía đông
Mỗi ban mai, mặt trời hồng chỗ em
Tưởng như em đó, bên thềm
Hong hào chải mái tóc mềm xuống vai
Lòng anh bát ngát ngày dài
Mênh mông hoa lá mang hoài nắng em
Hỡi người con gái dịu hiền
Hóa thân làm mặt trời bên cuộc đời
Yêu em, yêu cả khoảng trời
Sương giăng buổi sớm, nắng đời chiều hôm
Tháng tư giông chuyển bồn chồn
Hạt mưa vẩy âm, nỗi buồn cách xa...
Phía em, phía cửa quê nhà
Trắng là tóc mẹ, xanh là áo em
Anh đi kháng chiến trăm miền
Hương dương thương nhớ vẫn nghiêng phía này.

6-1970

KHÚC HÁT RU NHỮNG EM BÉ LỚN TRÊN LƯNG MẸ

Em cu Tai ngủ trên lưng mẹ ơi
Em ngủ cho ngoan đừng rời lưng mẹ
Mẹ già gạo mẹ nuôi bộ đội
Nhịp chày nghiêng giấc ngủ em nghiêng
Mồ hôi mẹ rơi má em nóng hổi
Vai mẹ gầy nháp nhô làm gôi
Lưng đưa nôi và tim hát thành lời:
Ngủ ngoan a Kay ơi, ngủ ngoai a Kay hỡi
Mẹ thương a Kay, mẹ thương bộ đội
Con mơ cho mẹ hạt gạo trắng ngần
Mai sau con lớn vùng chày lún sau..
Em cu Tai ngủ trên lưng mẹ ơi
Em ngủ cho ngoan đừng rời lưng mẹ
Mẹ đang tia bắp trên núi Ka Lưi
Em ngủ ngoan em đừng làm mẹ mỏi
Mặt trời của bắp thì nằm trên đồi
Mặt trời của mẹ, em nằm trên lưng
Ngủ ngoan a Kay ơi, ngủ ngoan a Kay hỡi
Mẹ thương a Kay, mẹ thương làng đói
Con mơ cho mẹ hạt bắp lên đều
Mai sau con lớn phát mười Ka Lưi...
Em cu Tai ngủ trên lưng mẹ ơi
Em ngủ cho ngoan đừng rời lưng mẹ
Mẹ đang chuyển lán, mẹ đi đập rừng
Thằng Mỹ đuổi ta phải rời con suối
Anh trai cầm súng, chị gái cầm chông

Mẹ dịu em đi để đánh trận cuối
Từ trên lưng mẹ, em đến chiến trường
Từ trong đói khổ em vào Trường Sơn
Ngủ ngoan a Kay ơi, ngủ ngoan a Kay hỡi
Mẹ thương a Kay mẹ thương đất nước
Con mơ cho mẹ được thấy Bác Hồ
Mai sau con lớn làm người Tự do...

25.3.1971

LAU

Xe đi trong rừng lau
Lau làm mây, lau làm bàn tay
Vuốt nhẹ vào buồng lái
Buồng lái ta có giàn tre làm mái
Thêm lau che đường, buồng lái hóa nhà ta
Kỷ niệm tuổi thơ phơ phất bóng lau qua
Lớp trẻ đi những triền đồi bãi sóng
Trên vai bạn cò lau tập trận
Lịch sử ngàn xưa là ước mơ nay
Xe đi trong rừng lau gió lay..
Những hòm đạn ba-mươi-cân nén chặt thùng xe
Những tải gạo năm-mươi-cân căng tròn nóng hực
Truyền thuyết xưa và thần thoại nay
Lấp lánh khung trời cánh hoa lau bay
Thung lũng A Xo một bầu cộng hưởng
Bê-năm-hai và pháo địch rú gào
Nhưng năm năm trời xe ta đi là thế
Dù đất cửa ngoàn vẫn tiếng lau xao
Yêu những đồi lau ra trận đêm nao
Lau thấp sáng hai bờ vực thẳm
Qua trọng điểm gạt mồ hôi thấp nhám
Những bông lau vương vít tự bao giờ
Một màu hoa sáng loáng cả mùa khô
Màu tốc độ trên tuôn đường vận chuyển.

15.3.1971

LỜI CHÀO

Ta đi qua những năm tháng không ngờ
Vô tư quá để bây giờ xao xuyến
Bão lực bình mênh mang màu lục tím
Nét chữ thiếu thời trôi nhanh như dòng sông
Ta lớn lên bồi rồi một sắc hồng
Phượng cứ nở hoài hoài như đến tuổi
Nhưng chiều nay, một buổi chiều dữ dội
Ta nhận ra mình đang lớn khôn.
Biết ơn những cánh sẻ nâu đã bay đến cánh đồng
Rút những cọng rom vàng về kết tổ
Đã dạy ta với cánh điều thơ nhỏ
Biết kéo về cả một sắc trời xanh
Biết ơn mẹ vẫn tính cho con thêm một tuổi sinh thành
"Tuổi của mẹ" con nằm tròn bụng mẹ
Để con quý yêu tháng ngày tuổi trẻ
Buổi mở mắt chào đời, phút nhắm mắt ra đi
Biết ơn trò chơi tuổi nhỏ mê ly
"chuyện chuyện một.." miệng, tay buông bắt
Ngôn ngữ lung linh, quả chuyện thoắn thoắt
Nên một đời tiếng Việt mãi ngân nga..
Biết ơn dấu chân bám mặt đường xa
Những dấu chân trần, bùn nặng vết
Ta đi học quen dẫm vào, không biết
Dáng cuộc đời in mãi dáng ta đi
Biết ơn dòng sông dựng dáng kiêu uy nghi
Trong tâm trí một nhà thơ khởi nghĩa

Cao Bá Quát ngã mình trên chiến địa
Trăm năm rồi sông vẫn sáng màu gươm
Trăm năm rồi ra đến trước sông Hương
Vẫn soi thấy niềm đau và nỗi giận
Khuôn mặt trẻ bỗng già trên lớp sóng
Ngẩng đầu lên, ta thấy mặt quân thù!

MÀU XANH LÊN ĐƯỜNG

Trong trẻo suốt một đời
Những hàng mưa dưới lá
Rừng gọi tên tôi thế đó
Những hạt mưa rừng trong trẻo rơi..
Những hạt mưa rừng ơi
Rung vang trên mặt lá
Những hạt mưa rừng ơi
Treo sáng quanh vành mũ
Mưa không trôi màu xanh mặt lá
Mưa không trôi màu xanh bầu trời
Tôi đi qua mùa mưa
Thấy áo xanh màu khói lá
Thấy ngón tay bồi hồi như mỗi chồi non
Chào cả mùa xuân đến sớm
Sáng nay tôi lên đường
Đi cùng ta lá nhé
Những ngọn măng rừng thân thiết nuôi nhau
Những bông tàu bay sáng bừng ngọn gió
Che cho nhau rừng lim, rừng dẻ
Sưởi ấm nhau rừng gội, rừng chè
Ai nhớ không U Rằng, A Rí
Phong lan thơm suốt một triền cao
Đi cùng ta lá nhé
Những năm lớp lớp chiến hào
Lá che ngàn ngày đánh giặc
Độ khi héo vì chất độc

Lá lại xanh vào đời ta..
Ta đi bao năm gian khổ
Vỗ tay hát dưới cội rừng
Ngước lên nước mắt rung rung
Nghe thấy từ trên ngọn biếc
Tâm hồn trong sáng yêu thương..
Lá ơi
Cùng ta đi nhé
Màu xanh cuộc đời ta mang hai vai
Tội ác quân thù ta ghi trên lá
ở đây còn máu đỏ
ở đây còn đường dài
Ta còn đi mãi
Ta đi giải phóng quê hương
Ta đi từ bài hát cũ
"Lá còn xanh như anh đang còn trẻ"
Ta đi với súng với người
Đây những ngày đi đông đủ
Lao xao tiếng chân bạn bè
Bỗng nhớ khoảng rừng em ngủ
Mùa về thiêng liêng đất nâu
Thương em lòng ta thắm đỏ
Ôi màu áo người bạn cũ
Xuân này thấp thoáng triền cao...
Giờ ta đi lên đỉnh núi
Bẻ nhánh lá sáng quê hương
Vẫy chào một ngày chiến đấu
Mùa xuân-xanh trời tiền phương...

12-1978

ME VÀ QUẢ

Những mùa quả mẹ tôi hái được
Mẹ vẫn trông vào tay mẹ vun trồng
Những mùa quả mọc rồi lại lặn
Như mặt trời khi như mặt trăng

Lũ chúng tôi từ tay mẹ lớn lên
Còn những bí và bầu thì lớn xuống
Chúng mang dáng giọt mồ hôi mặn
Rỏ xuống lòng thâm lặng mẹ tôi

Và chúng tôi, một thứ quả trên đời
Bảy mươi tuổi mẹ vẫn chờ được hái
Tôi hoảng sợ ngày bàn tay mẹ mỏi
Mình vẫn còn là một thứ quả non xanh.

MIỀN QUÊ

Lại về mảnh trăng đầu tháng
Mông lung mặt đồng bóng chiều
Tiếng ếch vùi trong cỏ ẩm
Lúa mềm như vai thân yêu

Mùa xuân, là mùa xuân đây
Thả chim, cỏ nội, hương đồng
Đàn trâu bụng tròn qua ngõ
Gõ sừng lên mảnh trăng cong

Có gì xôn xao đắm thắm
Bao nhiêu trông đợi chóng chầy
Đàn em tóc dài mười tám
Thương người ra lính hôm mai

Đẽ rồi bao nhiêu gió thổi
Bên giếng làng, ngoài bến sông
Có tiếng hát như con gái
Cao cao như vầng trăng trong...

MÙA XUÂN Ở A ĐÒI

Em lại về A Đòi
Mùa xuân theo em đó
Những cánh rừng hoa lau mênh mông...
Ơi A Đòi thôn nhỏ
Chưa từng qua mà sao nhớ mong
Bạn anh vẫn bảo
ở đó có sao Hôm
Gần ta hơn bất cứ nơi nào mặt đất
Gần ta như ngọn lửa cơm nhiều của mẹ
Ngày ta đi xa về...
Bạn anh vẫn bảo
ở đó có dòng sông
Nuôi những con thằn lằn trong hốc đá
Và những mái nhà
đẹp như ngày xưa...
Nhưng đồng bào còn đói
Người già còn đau
Rạ chưa lên rẫy
Trẻ chưa học bài
Em còn về đó
Gùi gạo trên lưng
Xác thuốc bên vai
Anh thấy dáng em mảnh khảnh
Qua dốc Ngàn Tám, chiều nay
Giữa hai lần đi
Em để lại cho anh

Ngày kết nạp Đảng
và nụ cười cô nữ sinh thành phố thương yêu...
Có bao giờ như chiều nay
Đàn ve rừng gọi rồi cả lòng anh
Mong em ở lại
Kể cho anh nghe
Một vì sao Hôm
Đẹp như mắt nhỏ
Chảy một dòng sông
Đá ghềnh áp ủ
Và những bản làng
xôn xao tiếng trẻ
xanh rờn mái rẫy
Đẹp như ngày xưa
Đẹp hơn ngày xưa
Đẹp ngày em xa...

3-1970

NGÀY VUI

Tôi qua dòng sông yên tĩnh
Con cầu như tiếng ngân vui
Tiếng ve âm bừng trí nhớ
Sen lên thơm bốn mặt thành
Ngày vui của đời ta đó
Gió thổi đường dài băng khuâng
Đất nước ba mươi năm
Trên vai sắt thép
Đi suốt cuộc trường chinh
Đi qua tuổi trẻ
Đi qua những cuộc tiễn đưa lặng lẽ, không hoa
Và bây giờ đất nước nở hoa
Gần trong hai mươi một phát đại bác rung trời
Chào chiến thắng!
Đất nước của tôi
Tôi muốn quỳ trước chân Người
Đặt môi mình trên cát mặn
Im mặt mình lên trên nguồn thẳm
Tung tăng hoài dưới mỗi góc lúa làng quê
Hát khúc đồng dao về độc lập, tự do,
Mẹ ơi, con trở lại nhà
Sau lưng con cánh cửa chiều khép nhẹ
Mẹ lại ngồi trước bếp lửa chiều lặng lẽ
Nấu cơm cho chúng con ăn
Ôi những hạt gạo nổi chìm ba mươi năm
Đời mẹ tảo tần cay đắng

Từng nuôi chúng con làm nên chiến thắng
Bây giờ chưa đủ chúng con no
Nhưng căn nhà mình lộng gió tự do
Lộng ánh sáng trước ngày sắp đến
Mẹ thân yêu, với tấm lòng trọn vẹn
Mẹ vẫn khơi bếp lửa hồng như cổ tích ca dao
Và những gì nồng ấm của mai sau...

1975

NGHĨ VỀ MỘT NHÃN HIỆU

Đỉnh không phải là để đóng cầu
Để đóng ghế, treo tranh, để gắn liền sự vật
Đỉnh để đóng vào thịt, vào xương, vào mạch đập
Để cắt rời cỏ cây khỏi sông núi xanh tươi
Để nhựa chảy thành dòng, máu rơi xuống đất
Để tượng Giê su một lần đỉnh nhọn hoắt
Cối đình... róc kết đình... đình, đình... những mũi nhọn giết người
Những cái đình của thế kỷ hai mươi
Đóng xuống Việt Nam
Làm tại Mỹ
Bi không phải để lăn tròn trên mặt đất
Trong tay trẻ con hay thí nghiệm Galilê
Bi không quay bánh xe, không chuyển cỗ máy
Để mồ hôi con người bớt chảy
Để chạm nhau cho tiếng trẻ con cười
Bo để khoét té bào, đốt hồng cầu khét cháy
Giết trẻ con hàng loạt giữa sân chơi.
Bom bi, pháo bi, lựu đạn bi tung ra hình miệng
Rót máu người vào tòa Nhà trắng tanh hôi
Làm tại Mỹ
Màu da cam không phải của mùa cam
Làm nên sắc xanh trời thu, dịu dàng giọng nói
Màu da cam thành màu phản bội
Thieu cháy trăm tầng là biếc quê hương
Cướp vỏ quế mẹ già, chùm mơ em gái
Thui chột những mầm thai chín tháng mười ngày mong đợi.

Đốt những lâu đài trong triệu thớ gỗ mát Trường Sơn
Hóa học Mỹ, màu da cam chúng đây
Mười năm trời rải ở Việt Nam
Làm tại Mỹ
Làm tại Mỹ
Những côca - côla những Plây Bôi
Những "quốc gia" và những giống lai
Những nguyên thủ làm hề, những nông dân mất đất
Tên chửi Truyện kiều và thằng ăn gan uống mật
Làm tại Mỹ
Những quốc kỳ vắn vện, những chiến phục rằn ri
Những AR.15, những Thần tượng, những Uyt-xky
Những yêng hùng của Công Bơ Ring, Mỹ Lai, Thụy Dân, Quỳnh Lập
Làm tại Mỹ
Những khu dồn dân, những rào chiến lược
Cả công thức thay màu da xác chết
Và những siêu hình, Thực dụng, Cơ cấu... cũng từ nước Mỹ ra đi
Làm tại Mỹ
Những siêu âm và phản lực
Những chữ "không lò" những chữ "tôi tân"
Chúng bay có thể nặn thêm trái đất
Đề quay tròn trong quỹ đạo kiêu căng của Lỗ Ngũ Giáo
Nhưng không bao giờ
Không thể có bao giờ
Bay có thể khuất phục một Việt Nam
Làm ra một Việt Nam
Rồi đóng lên một nhãn hiệu trơ mòn:
Làm tại Mỹ

Một đất nước
Từ buổi đầu tiên
Mang dấu hiệu cặp cánh tự do của bầy chim Lạc
Qua suốt bốn ngàn năm
Đến đôi dép Bác Hồ
Đạp lên đầu ba tên đế quốc
Là đất nước không bao giờ chịu nhục
Chịu góì mình thành món hàng của chủ nghĩa tư bản cuồng điên
Là đất nước dám cầm vũ khí, dụng cụ, tài năng sức lực
Xây dựng trên mặt đất này những giá trị to lớn, quang vinh

13.3.1971 - Viết sau ngày diệt một trung đoàn ngụy ở 723 đường 9, trước
ngày Toàn quốc chống Mỹ

NGƯỜI CON GÁI CHĂM NÓN BÀI THƠ

Tặng O Thanh

Tôi chưa về con sông quê em
Ngắm em chăm nón buổi đầu tiên
Bàn tay xây lá, tay xuyên chỉ
Mười sáu vàng, mười sáu trắng lên
Ôi cả đôi tay rất đẹp lành
Làm nên êm mát những trưa hanh
Bài thơ nhỏ nhỏ in màu nắng
Dội xuống hồn ai những khoảng xanh
Ôi nón bài thơ của xứ nhà
Có bàn tay nhỏ nở như hoa
Có thành phố cổ giàu mưa nắng
Bóng nón đi về thêm thiết tha
Nhưng giặc kia, đập gãy vành
Nón in màu máu nhữn dân lành
Em đi... Cùng với bao bè bạn
Bảo vệ quê nhà với chú, anh
Có những đêm dài em vót chông
Như ngày từng chuốt những vành cong
Trên quê hương đó - giờ tan nát
Mà mạnh đường dao, cháy bỏng lòng!
Có những tháng ròng dưới đất sâu
Thèm từng giọt nắng chuyển trên đầu
Chập chờn bóng giặc qua ô nhỏ
Súng nổ? - Trang ơi mi chết sao?
Trang gọi em lên! Thù quyết trả!

Nửa đêm, xác giặc đổ chất chồng
Lót lòng chuối chát ăn vài quả
Lại nối đường dây, lại vượt đồng
Cứ thế giặc chà xát mấy mươi
Hàng cây sém lửa vẫn xanh tươi
Cũng như em vậy, thêm từng trái
Đất bụi bò lên: miệng lại cười...
Chống giặc đồn dân, đuổi giặc càn
Từng đêm, Đảng ủy họp vừa tan
Một mình một súng, đi từng ngõ
Gọi chú, đi đi tính chuyện làng
O phó bí thư mười bảy tuổi
"Ăn chưa no, lo chưa tới" mẹ ơi
Mà nay hạt gạo trên sàng đỏ
Tay xếp, tay đan những chuyện đời
Chiếc nón ngày nào che nắng mưa
Quê hương xanh mát... Đến bây giờ
Vẫn đi đón cả ngày giông bão
Dựng dậy phong trào, soi ước mơ
Như buổi mai nào, mẹ đến thăm
(Từ trong rào áp giặc giam cầm)
Mẹ thương con gái đầu sương ướt:
- "biết đến bao lâu nón lại chằm?"
Em vẫn cười vui: "Mẹ cứ lo
Con đi đánh giặc, rồi con vô
Bao giờ hết giặc, trên khuôn mứi
Vành vạc trắng tròn, xây nón xưa..."
Cảm ơn người con gái quê ta

Cho tôi yêu quý nón bài thơ
Và trong cả những ngày gian khổ
Cả cuộc đời em, điệp tiếng thơ.

Đầu Xuân 1970

NƠI BÁC TỪNG QUA

Nơi mẹ sinh ra con, nơi Bác từng qua
Năm tháng ấy bây giờ con chưa rõ
Tóc mẹ bạc rồi, những năm đói khổ
Kính đô đau buồn - nơi Bác từng qua
Lớp học nào Người đã đến ngồi đây
Những mùa thu im lìm lá đỏ
Như vùi sâu cả bầu trời xứ sở
Xuống lòng sông nước nở khúc Nam ai?
Góc chợ Xếp, nơi nào Người đến ở
Hàng phượng nào còn nhớ một mùa hoa
Từng trải đỏ tâm hồn Người buổi đó
Một sắc cờ vẫy gọi buổi Người xa?
Ôi trái mừ u động dưới chân Người
Còn muốn theo người ra cản giặc
Người cu ly nào hai còng xe khóa chặt
Sẽ cầm cờ đi trong tương lai?
Kính đô mất, nhưng lòng Người không rất
Từ đau thương, chân lý đến nơi này
Tổ quốc lớn lao là Tổ quốc Người chân đất
Hát dân ca và cầm búa cầm cày
Từ buổi ấy...
Người đi không trở lại
Những thành phố vẫn đi trên những bước chân Người
Thành phố vẫn khoác hai màu trời thu nhớ mãi
Năm Bốn mươi lăm ngày Bác mất, Bác Hồ ơi!
Thành phố Bác qua đã thành nơi đòi giải phóng

Đuổi Nhật, Tây và hát đồ ngai vàng
Giặc Mỹ kéo vào. Mỗi tiếng Người vang động
"Vì độc lập tự do..." - Thành phố lại lên đường
Thành phố ấp ủ những dấu chân hy vọng
Người trồng cây đến hái trái cây về
Nên, hôm nay trước trận cuối cùng đánh thắng
Bước Người về cả thành phố lắng nghe...
Con lớn lên Mùa Thu thành kỷ niệm
Của đời riêng trong sắc biếc Người cho
Khi thành phố còn một giờ giặc chiếm
Con xót xa nơi Bác từng qua
Ôi nơi mẹ sinh con là nơi Bác từng qua
Vệt ánh sáng rải đường con chiến đấu
Con xin nguyện, dù trăm lần đổ máu
Chọn đất này - nơi Bác từng qua?

4-1970

NỖI NHỚ

- Con là đứa hay quên

Con lớn qua bao nhiêu lần áo

Con nằm biết mấy ngày đau

Con quên...

- Con chỉ nhớ dài thầy dạy

Con nhớ lời đi học về

Tiếng con hát dòn ngõ vắng

Động vào tháng năm...

- Con là đứa hay quên

Mà mẹ thì hay nhớ

Cái áo là từ con gà mái quạ

Đẻ trứng liền hai năm

Mùa con đau là mùa chạy giặc

Em gái con mờ hai mắt

Chữa hai con là thuốc đau, thuốc thâm...

- Mẹ ơi, mẹ thì hay nhớ

Chuyện này nói qua chuyện kia

Nỗi nhớ nhân thành nỗi nhớ

Buồn đau bạn với buồn đau

Nên mẹ nhớ nguồn nhớ cội

Riêng nỗi nhớ ba con

Có bao giờ mẹ nói

Mà tay con sâu vơi

Chạm vào trên sợi tóc hoa...

Con là đứa hay quên

Mười lăm năm xa mẹ

Sáu năm năm chiến trường
Chỉ vì con hiếu mẹ
Chỉ vì con nhớ mẹ
Nên bây giờ ít quên?

THÁNG CHẠP Ở HỒNG TRƯỜNG

Những viên đá đứng theo chiều nhân loại
Và tuyết bay như năm tháng bay qua
Tháng chạp, ở Hồng Trường, tôi trở lại
Nghe ngân chuông trên tháp Xpat-xkai-a...
Chào ngọn tháp mới lần đầu gặp mặt
Mà tiếng chuông đã vang biết bao lần
Trong tâm tư, những ngày trần trở nhất
ở miền Nam bùn máu dưới bàn chân
"Vùng lên hỡi các nô lệ ở thế gian"
Lời chuông nhắc-lời Lenin kêu gọi
Ôi có phải khi miền Nam thắng lợi
Chinh chúng ta đang đi suốt bài ca
Ba phần tư thế kỷ sắp đi qua
Những bão táp và ngọn trào cách mạng
Chiếc đồng hồ vàng như vành hào quang tỏa sáng
Cho những ai biết sống ngẩng cao đầu
Mất rung rung tôi nhớ hết từng câu
Tôi đã hát trong buổi mình kết nạp
Tôi nhớ bạn bè phút giây sống chết
Nhớ quê hương cuộc sống mới bắt đầu
Nghe chuông ngân trên tháp Xpat-xkai-a
Tháng chạp, ở Hồng Trường, tôi trở lại
Những viên đá đứng theo chiều nhân loại
Và tuyết bay như năm tháng bay qua...

Maxcoca, 12-1975

THƯA MẸ CON ĐI

I.

Giữa mùa chiến đấu
Chúng con lên đường
Con gái con trai đều đội mũ tai bèo
Con gái con trai đều đi dép lốp
Quân phục xanh là tổ quốc may
Tiếng cười là đồng đội dạy
Chúng con gọi phía sau là kỷ niệm
Quyển nhật ký trắng ngần
- Nhật kỳ hành quân
Chúng con dành cho phía trước
- Thừa mẹ, con đi...
Nghẹn ngào muốn mẹ nói:
- Ừ thì con đi đi...
Cuối nẻo đường muôn ngàn tay mẹ vẫy
Chúng con đi trong gió những bàn tay...

II.

Đất nước thân yêu thành cao điểm diệt thù
Chúng con lớn nới từng quai súng mới
Bỗng chiều nào băng khuâng con hỏi:
- Mẹ ơi sao mẹ nói
"ừ, thì con đi đi..."?
- Có phải là, thưa mẹ
Cho con buổi lên đường
Giao con làm chiến sĩ
Mẹ chỉ giữ chữ "thì"

Nôi căn phòng mẹ ở
Vớ chân trời con đi?
Con đi xa thương mãi
Một chữ "thì" chia ly...

III.

... Mười bảy năm
Con nhớ mùa hè ấy
Hoàng hôn vào thành phố
Theo con tàu đón con
Mắt mẹ hay sao hôm
Mà long lanh ngấn lệ
Con cúi đầu nói khẽ:
- Thưa mẹ, con lên đường
Mẹ thăm thì: con đi đi
Như cha con ngày đó...
Và nước mắt lặng lẽ
Mẹ đón vào áo dài
Không một hạt bụi ngùi
Thấm chân con bước tới...

IV.

Những năm xa...
Con đi bên đồng chí
Quen khẩu lệnh của ngày diệt Mỹ
Giục giã tâm hồn con
- "Tất cả xung phong!"
Con nhảy lên, với anh em, xông về phía giặc
Mặt đất quê hương làm tấm gương sáng rực

Soi bóng chúng con trong sông núi tự hào
Con biết phía sau, mẹ nhìn thấy từ lâu
Mẹ lại tiễn con bằng cái nhìn ao ước.

- ừ, thì con đi đi

Mẽ sẽ chờ con từ phía trước!

- Con nhớ thằng lính ngự

Quát: "Hầm đâu khai ra!"

Con nhìn hai mắt nó

Với họng súng là ba

Rồi con nhìn rất rõ

dáng của mẹ hôm nào

Vuốt tóc con mẹ bảo:

"- Răng cho kịp anh em"

Vâng, con sẽ lặng im

Để nhìn vào tiếng nổ

ở cuối đường con đi

V.

Nhưng con không chết đâu

Không thể nào chết được

trong tiếng mẹ thầm thì

Giục con đi tới trước

Khi đường về hẹn ước

Mẹ lát dưới chân con

Khi ngàn đêm căm hờn

Mẹ tiễn con ra trận

Khi tình yêu bất tận

Mẹ nói một chữ "thì"

Ngày đất nước gian nguy

Lại sẵn sàng tất cả!
Mẹ ơi lòng con đó
Bao năm vẫn trở về
Để "Thưa mẹ, con đi"
Trước chặng đường mới mở
Bởi vì con hiểu mẹ
Lại sẵn sàng tiễn con
Bởi vì con hiểu hơn
Con là con hiếu thảo
Không quay đầu phản bội
Con đường mẹ tiễn đi...
Theo kháng chiến thân kỳ
Con bay lên bằng cánh
Của bàn tay thô nặng
Mẹ vẫy vẫy chào con
Trao con với nước non
Đưa con vào đội ngũ?

4-4-1971

TIỀN BẠN CUỐI MÙA ĐÔNG

Gửi theo T.V.Th.X

Tiến bạn về vùng sâu
Mùa xuân vừa kịp đến
Rừng sâu hoa đẹp hiếm
Xin vui trong tiếng chào
Cầm tay nhau bịn rịn
Gió xuân lùa trước sau...
Hắn người còn thương nhớ
Một chớp núi biên thù
Nhiều mưa và ít nắng
Bom rung tàn lửa khuya
Những trang đời, trang viết
Nặng nghĩa đời sau, xưa
Hắn người đang nhìn thấy
Qua ngàn núi ngàn mây
Quê hương mình lớn dậy
Mùa xuân nở thêm ngày
Ôi quê hương ta đây
Gọi ta về sáng nay
Ôi thành phố yêu thương
Ta xa người thế nó
Những đêm dài trần trở
Ai gọi ta lên đường?
Vết bùn tràn dậm cỏ
Ai đang ra chiến trường?
Không được đi một lần

Tôi xin cùng non nước
Những suối nào theo chân
Qua A nhâm, A Đột
Cho lòng tôi đến trước
Làm bông hoa trắng ngần
Là mùa xuân ở đó
Là tình yêu vẫn chương
Là lộ tiêu chiến đấu
Là dấu về quê hương...
Tiễn bạn ngày cuối đông
Tôi về trong nắng chói
Trên vai ngàn đồng đội
Mang mùa xuân đi cùng
Mang ngày về thắng lợi
Hóa trời xanh mênh mông...

Cuối đông Kỷ Dậu

TÌNH CA

Đừng yêu ai, em nhé
Chỉ yêu mình anh thôi
Dẫu tất cả con trai
Bên em đều tốt đẹp
Đừng thương ai, em nhé
Chỉ thương về anh thôi
Dẫu anh không còn trẻ
Không có chỉ hơn người
Đừng nhớ ai, em nghe
Ngoài anh, người bạn cũ
Dẫu ngàn ngày quyến rũ
Là ngàn ngày chưa qua
Chỉ một lần thiết tha
Chỉ một điều mơ mộng
Như chỉ một bài ca
Hãy vì anh đồng vọng
Yêu anh từ nước mắt
Rơi trong ngày biết yêu
Yêu anh từ tiếng hát
Khi sao xanh những chiều
Yêu anh không lỗi hẹn
Một bông hoa đợi chờ
Nở trong lòng thầm kín
Mặc tháng ngày vụt qua
Yêu anh từ rất xa
Chiến trường anh gởi ngủ

Tóc em cùng suối đỏ
Trong giấc mơ nhớ thương
Yêu hơn mọi yêu thương
Mà cuộc đời đã có
Nhớ trước mọi nẻo đường
Đã thổi từng trận gió
Từ tháng ngày chiến đấu
Ta chọn tình yêu ta
Em ơi em-đồng chí
Ngọn cờ và tình ca
Những gì ta đã có
Là em hay cánh đồng
Là mây trên thành phố
Hay trăng treo cuối rừng
Đều cũng là lửa máu
Của đồng đội, đồng bào
Những gì ta phải đổi
Đến tận cùng gian lao..
Nên vì sao em ơi
Môi anh đau điếng gọi
Anh muốn nói một lời
Yêu anh luôn em ơi
Vì không ai có được
Như anh, một tấm lòng
Càng đi vào mặt trận
Càng sáng bừng thủy chung
Càng lao lên lửa bỏng
Càng yêu em tận lòng

Trên ngọn nguồn sông núi
Biết yêu thành mệnh mông...

1973

TÔI LẠI ĐI ĐƯỜNG NÀY

Tôi lại đi đường này
Để đi cho đến cuối
Khi cái điều mong đợi
Đang vang ở chân trời...
Tôi lại đi đường này
Dù lần đầu mới gặp
Đường cha tôi đánh giặc
Đường bạn tôi giao liên
Đường em tôi chạy giặc
Bà tôi ra bưng biển
Đường đỏ cờ độc lập
Mẹ tôi mơ ngày đêm.
Con đường rừng mới cắt
Sên, muỗi nhiều như gai
Con đường qua đồn địch
Mũi súng đi trước người
Con đường sông Hai Nhánh
Vừa chạy gần vừa bơi
Con đường qua núi Chuối
Chân cạp trộn chân người
Con đường qua A Lưới
Dép tám quai còn hai
Và con đường hậu địch
Bụng làm chân, không lùi!
Nhà của tôi trên đường
Cái ba lô tôi đó

Có khe là có ở
Treo võng rồi che tăng
Nắng chiều thường hối hả
Nhật kỳ ghi vài dòng
Nồi cơm vừa hong áo
Hỏi đường mai hành quân
Thư quê nhà thường vắng
Được thư qua miệng người
Địa chỉ chồng địa chỉ
Đến tay thường bì rơi
Không hề gì bạn ơi
Ta vào ngày đánh Mỹ
Chung cái buồn miền vui
Đọc thư mà nhớ hết
Cả con đường thư đi
Tôi lại đi đường này
Con đường đi cứu nước
Hôm qua men một lối
Hôm nay nhiều ngã tư
Hôm qua phải xóa dấu
hôm nay gổ nát nền
Hôm qua súng trường Mát
Hôm nay dàn đại liên
Hôm qua là mũ vải
Hôm nay sáng mũ đồng
Bình chủng chào bình chủng
Cười reo ran mặt đường
Tôi lại đi đường này

Không bao giờ sợ lạc
bạn bè cho nhành cây
là con đường sáng rực
Tâm hồn theo chân tay
Tôi yêu người đi trước
Tôi yêu người đi sau
Làm hướng ta rộng mở
Làm đường ta phẳng phiu
Trường Sơn đường trăm cửa
Tự do tung cánh chào...
Nếu tôi phải ngã xuống
Xin đặt tôi bên đường
Cho tôi vành sao nhỏ
Gác đường Hồ Chí Minh
Người qua đây sẽ nhớ
Hãy dồn nhanh bước chân
Nối mạch đường tôi ở
Với tinh cầu hành quân...

18.3.1971

TRÊN NÚI SÔNG

Anh hái cho em một đóa hoa trên cánh rừng này
Rồi anh gửi lại hoa vào một cánh rừng khác
Anh nhặt cho em một vỏ hàu giữa truông cát vùng sâu
Rồi anh đặt hàu trên bờ sông thượng nguồn xanh thẳm
Anh không lơ đãng đâu em, ngày anh đi kháng chiến
Anh gửi trên núi sông cả mối tình anh thầm kín
Có bao nhiêu mặt đất với độ cao khác nhau anh đã từng nằm
Có bấy nhiêu nỗi nhớ của anh trải xuống rất đầm
Chắc những đứa con của Âu Cơ từng lên rừng và xuống bể
Cũng không nhớ thương nhau nhiều như ta nhỉ?
Anh nhớ em làm mỗi ngọn lửa cũng nhớ em
Lửa cháy trong Trường Sơn bao đêm
Nhưng anh biết chúng ra rồi ra hạnh phúc
Bởi chúng ra yêu nhau trong mỗi ngày đất nước
Ôi mỗi sợi tóc mai trên mai trên má em cũng thương anh hoài như rứa sao
Những năm anh lấy tuổi trẻ mình dâng cho xứ sở dài lâu
Cám ơn em và cám ơn cuộc đời
Cho anh một trái tim nhạy cảm đường chân trời...

23.6.1973

TUỔI TRẺ KHÔNG YÊN

Chúng ta lớn lên những năm không bình yên
Dẫu em vẫn màu áo trắng yêu tin
Đi trên đường "Mười Tám tuổi"
Dẫu anh đi quen
Con đường kẽm gai quằn quại
Dẫu thành phố hoàng hôn
Chuông thu không hai mươi ngôi chùa thông thả
Dẫu bầu trời ta ở
Nóc nhà thờ Cứu thế như một lời xin
Lòng ta không bình yên
Lòng ta vẫn đầy khắc khoải
Bố ta nuôi dạy khung trời ngang trái
Mẹ đưa ta vào đời
Thành phố đã đầy bóng giặc
Thành phố đầy dáng người ngửa tay
Ôi những con cò "tỵ nạn" khô gầy
Đêm đêm lại về hàng cây thành phố.
Lao xao tìm chốn ngủ
Những bờ bãi nào không dành cho cò nữa
Những lũy tre nào bom đã khai hoang?
Ôi những hàng cây từng in bóng huy hoàng
Trên đại lộ những năm đời mới lớn
Giờ đổi lá tràm ngậm màu tóc trắng
Của bụi đường và khói hơi cay..
Thành phố bên sông bè bạn rất đầy
Chợt trở lại, hoang vu bày quán xá

Khói thuốc lá của những người xa lạ
Vẽ những ngày không ai gọi tên..
Bao nỗi buồn đã được gọi lên
Trong sổ diêm danh, giọng thầy giáo cũ
Người vắng mặt: những dấu không như miệng hồ
Người còn đây: những chấm không bình yên
Xe bắt lính ngoài đường
Rào kềm gại ngoài đường
Mẹ cha chạy gạo ngoài đường
Xe Mỹ chẹt người ngoài đường
Hồi trống trường không khép ta vào yên tĩnh nữa
Nhìn màu bảng đen nhớ màu mặt đường
Thầy giáo đến rồi. Chúng con đứng lên
Chúng con chào thầy như hỏi lỗi
Thầy đừng trách chúng con là "bầy khói nói"
Chúng con là "loài cúp lang thang".
Có gì đây chúng con nhìn lên bản đồ Việt Nam
Sao Tổ quốc mà chỉ còn nửa nước
Dẫu địa lý chúng con thường ít thuộc
Nhưng nỗi đau này chúng con nhớ hơn
Có gì đâu, chúng con muốn yêu thương
Sao thầy giảng chỉ những lời cay đắng
Máu thì đỏ mà phẩn thầy thì trắng
Có vẽ nổi tâm hồn con không?
Thầy đừng buồn cái giấy gọi Quang Trung
Còn đồng nghĩa với mười năm đi học
Chúng con đến đây cho những thằng CIA diêm mặt
Thầy có gì đuổi chúng giúp con không?

Phượng vẫn rơi từng cánh tươi hồng
Đau như máu những tâm hồn son trẻ
Sao con học để làm bầy nô lệ
Súng Mỹ hôm nay thành giáo cụ học đường?
Sông Hương ơi sông Hương
Người còn nguồn với bể
Để đi và để đến
Còn ta 25 tuổi
Trôi cạn trên mặt đường
Ta lớn như mùa lũ
Ào ào thành phố tuổi thơ
Rồi ngày mai mỗi kiết phố chợ vơ
Những vết bùn chúng ta để lại..
25 năm qua chưa một đời trai trẻ?
Ta soi gương, tái mặt
Này tóc, này râu, nấu cơm, bông trẻ
Để mẹ làm thuê tối mặt tối mày
Để em đi trường cho Mỹ vuốt má
Để cha đi làm, ho trong hai tay
Chúng ra chưa qua một đời trai trẻ
Ra đường bị bắt lính ngay
Nên phải ở những nơi dấn ở
Nên đeo gương cho cận thị suốt đời
Nên ngón đi-a-mốc cho một đêm khô hai lít nước
Nên nhịn đói, thức đêm đốt cháy con người
Nên ăn tỏi cho tim rung, hút thuốc nhiều cho phổi nám
Uống nhị thiên đường cho thất ruột té xe
Hủy hoại hết từng đường gân thớ thịt

Từ màu mắt trong đến nụ cười hồng
Hủy hoại hết những gì mẹ cha trao xương gửi thịt
Để vật vờ như cỏ lác đầu sông
Đất nước mai sau có tha thứ ta không?
Chúng ta không thể cầm bay, nâng búa nữa
Ôi ta đã đốt cháy hôm nay để không cầm vũ khí
Có ngờ đâu ta thiêu cháy cả tương lai.
Có ngờ đâu không muốn cầm súng giết người
Ta lại giết chính ta
Ta để trôi sông những ngà những ngọc
Trước quân giặc ta không vươn vai dài vóc
Lại hãm mình thành đũa trẽ lên ba
Ta đã đau thương, phủ phục, mù lòa
Nhận bị trị khi lần roi vừa giáng xuống
Ta căm giận ngàn đời chúng mày, giặc Mỹ!
Ta đau buồn, đất nước hiểu ta không?

TỪ NHỮNG GÌ CÁC ANH TRAO?

Buổi sáng ấy ra tù
Tôi xin vào bộ đội
Tôi không thấy ai chú ý đến tôi nhiều
Tất cả nhìn về hướng đánh
Và tôi, đọc cái quần lót ngắn
Tôi cũng không chú ý đến tôi...
Anh em đưa tôi một khẩu A.K
Báng gỗ xước vì mảnh đạn
Cũng mảnh ấy làm đồng chí mình ngã xuống
Khi đưa súng tì vai
Tôi thấy má mình tì má người đã khuất...
Sau một trận đánh phản kích
Trước chùa Bảo Quốc
Tôi nhận về một đôi dép lốp cao su
Quai xém thuốc bom, gót đọng máu thù
Anh ấy ngã trên lòng đường xuất kích.
Đôi dép ngắn hơn chân tôi một ít
Tôi bỗng thấy mình đi bằng chân anh...
Buổi chiều sau về hậu cứ tiểu đoàn
Tôi được nhận bộ tồ châu
Có mùi hôi đồng chí nào không trở lại
Đêm ấy tôi nằm trần trổ vãi
Nhớ anh tận làn da...
Cứ như thế
Hai mươi năm ngày làm chủ
Người lính mới trong tôi

Đã là người lính cũ
Mang hình đội ngũ
Từ những gì các anh trao
Cả những dân thành phố gặp tôi chào
- Đồng chí quân giải phóng!

VỖ HỜN

Vỗ nói làng xưa bên sông A Mong
Ngày võ xa, còn lũ bò rừng
Gương sừng đi trong rừng lau sặc
Những hố bom in đầy dấu chân
Lên rẫy cao vỗ gieo hạt bắp
Lên núi cao, nghe Đảng mà đi
Vỗ nói nhiều đêm mắt không nhắm được
Nghe A Mong dưới ấy rầm rì
Rồi con cái đi, người già ở lại
Chông phải vót đêm, lúa phải trĩa ngày
Quen với lửa bàn tay thành sắt
Quen nắng mưa bàn tay thành cây
Vỗ sống những năm trọn ngày gió nắng
Vỗ sống những mùa trọn mình đất đai
Vỗ trĩa vào hố bom nồng thuốc súng
Mồ hôi mình với lúa và khoai
Vỗ ngã từng cây đại thụ ngút ngàn
Lại chăm chỉ trốt từng hạt lúa
Nuôi cách mạng với bàn tay đỏ
Vỗ trao ta cả sức Trường Sơn
Thương lắm đàn con những chiều ghé bản
Vỗ cười cười cái tàu đất rung rung
Cái mẫu đất A Mong trên miệng vỗ
Nở khói xanh như màu dòng sông
Vỗ nói mong ngày địch thua ta thắng
Vỗ lại về A Mong quê ta

Rồi nhả khói, vồ ngòi im lặng
Tự bao giờ như một trường ca...

1973

XANH XANH BÓNG NÚI

Rồi ngày em hiểu anh hơn
Những câu thơ với nỗi buồn của anh
Yêu em, chưa được ngọn ngành
Nói em hết nỗi yêu mình đã yêu
Mai sau công việc bận nhiều
Chắc anh chẳng nói những điều hôm nay
Những ngày đi, nói những ngày
Thủy chung với nước, vui đầy với em
Chỉ còn sâu thẳm êm đềm
Rừng xưa vây kín nỗi niềm đôi ta
Những chiều em ngược mắt xa
Xanh xanh bóng núi, đó là lòng anh...

1974

XUỐNG ĐƯỜNG

Hãy xuống đường để nhìn thấy khuôn mặt anh chị em ta

Ôi khuôn mặt được đúc bằng chân lý

Từ Việt Nam từ con đường đánh Mỹ

Hôm nay rạng rỡ tự hào!

Hãy xuống đường để nhìn thấy khuôn mặt anh chị em ta!

Những ánh mắt sau đêm dài, nhìn thấy

Kẻ thù kia và đây đồng đội

Tàn bạo kia, đánh chính nghĩa là mình

Cái đích một đời, cái nghĩa hy sinh

Lẽ sống lớn lao, tình yêu cháy bỏng

Phút này đây chúng ta đều tiếp cận

Phút này đây đồng nghĩa cuộc đời mình

Ta vụt lớn lên trong nhịp bước tuần hành

Ngực trải rộng chứa cả tâm biểu ngữ

Trường thành cổ, ta làm trường thành trẻ

Sông lặng im, ta đổ sóng mặt đường

Ta không còn là ta của đau thương

Ta là quê hương, ta là sức mạnh

áo ta trắng và hồn ta đầy ánh sáng

Ta vững vàng thế trước mặt sau lưng

Thành phố hồi sinh trên khắp mặt đường

Người xô cửa nhập với người, tiến bước

Những người thợ một đời cầm gang sắt

Những mẹ nghèo buôn thúng bán bưng

Những nông dân bị cướp ruộng, mất làng

Những trí thức đau một thời chữ nghĩa

Em bé đánh giày, bậc tu hành cứu khổ
Đẻ xuống đường chung một mạch tâm tư
Cỏ cây ơi, cây cao lớn bắt ngờ
Vươn cành lá đón từng băng biểu ngữ
Và đá nữa, cật lên từ mặt nhựa
Đi với người, đá sẽ nặng hờn căm.
Đả đảo Bản Cơ, bè lũ Thiệu Hương!
Tên cướp nước và bầy bán nước
Đả đảo chiến tranh thực dân chém giết!
Đập tan ngay trò quân sự hóa học đường!
Ta quỳ xuống mặt đường
Ta vồ xuống quê hương
Nào anh chị em, ta hát:
"Không bao giờ nô lệ một ngày
Không bao giờ nô lệ một giờ
Không bao giờ nô lệ một giây..."
Ôi ta hát chào phố phường đứng dậy
Đòi màu xanh trả lại cho rừng
Đòi nụ cười cho những lúa yêu thương
Đòi cơm ăn trả về em nhỏ
Đòi chủ quyền trả về xứ sở
Đòi đời ta trả về quê hương
Đả đảo sưu cao, thuế nặng, tham nhũng, gian thương!
Tẩy chay văn hóa ngu dân, văn chương xác thịt!
Đánh đổ cường quyền hành hung phát xít
Trả bạn bè ta, phải trả ngay!
Ta quỳ xuống đất đai
Ta hát với đất dày

Nào anh chị em ơi, ta hát
Ta là bồ câu trắng
Ta là đóa hướng dương
Ta là vùng mây ẩm
Ta là người biết chết quê hương
Lựu đạn cay không xóa được sắc màu
Màu ta đổ con đường ta trước mắt
Dùi cui bay không làm ta cúi gục
Mất hận thù quen mở giữa thương đau
Nào thép gai, ta xé thép gia!
Nào xe Mỹ, ta đốt bùng xe Mỹ!
Hồ sơ quân sự bọc học đường thì ta quăng vào lửa!
ảnh Thiệu, Ních Xon ta vạch mặt, bôi vôi!
Anh em cảnh binh hãy đứng về phía chúng tôi
Không đứng lẫn bọn ác ôn thú dữ
Chúng muốn lửa, chúng ta có lửa
Bom xăng ta ném cháy mặt từng thằng!
Bắt tên Mỹ giết người phải quỳ trước nhân dân!
Ai dạy cho mày đến đây làm ác
Mày xem mạng người Việt Nam như cỏ rác
Máu oan khiên còn dính chặt bàn chân!
Ta xông lên chiếm hết mặt đường
Ta chiếm bực công an. Cả đô thành mở hướng
Người người đi.. Đi lên như nước cuốn
Trật tự này trật tự của nhân dân
Ôi những bước tự do chuyển động phố phường
Đại lộ nghiên đi làm thác đổ
Đội ngũ tiến lên! Tiến lên là đội ngũ!

Mặt đường là mặt người, mặt đường là thanh niên..
Chúng sợ rồi, dây thép cũng run lên!
Thằng ty trưởng công an ôm máu đầu chạy trốn
Những thằng Mỹ rúc đầu như chuột cống
Hết một thời ra ngõ nông nghênh!
Trên mái nhà trực thăng rít cuồng điên
Nư bày quạ đen gào mắt tổ
Phi tiền, lựu đạn cay và tiếng nổ
Lòng phố thành chiến hào sạm đen
Máu đỏ rồi! Máu học sinh sinh viên
Máu đỏ rực trên nền áo trắng
Máu càng thắm, Tự do càng chói sáng
Máu Việt Nam, máu yêu nước tươi hồng!
Máu thấm sâu xuống mỗi mặt đường
Trần Hưng Đạo, Phan Bội Châu, Lê Lợi
Trên trăm lối những anh hùng để lại
Máu cháu con hòa với máu cha ông
Hãy nâng máu ta lên làm ngọn cờ hồng
Trên cao điểm gian truân mùa giữa nước!
Ôi tuổi trẻ có gì cao quý nhất
Bằng hôm nay ta hiến máu xương mình!
Bằng hôm nay cho Tổ quốc quyết sinh
Ta cảm tử và xông lên quyết chiến
Những đường phố theo ta vào kháng chiến
Dòng sông xưa gươm sáng mặt kinh thành
Bạn ở đâu giữa thành phố xuống đường
Phút hân hoan tôi gọi thầm tên bạn
Ôi thành phố nửa phần là gió nắng

Mà nửa phần là khuôn mặt yêu thương
Cho tôi hôn tay bạn trăm lần
Những tay súng và tay cầm biểu ngữ
Cho tôi chào tiếng cao sang này: - Đồng chí!
Cho tôi chào "đồng chí" ơi em!
Tôi mê đi trong tiếng bước chân
Tôi, giọt máu và tôi là giọt lệ
Tôi xin gửi vào cuộc tuần hoàn này sức trẻ
Cuộc đời tôi, ôi Tổ quốc mến thân!
Xin trút một đời vào sức nặng bàn chân
Góp với đô thành, đô thành nổi dậy
Nếu trái đất là trái tim vĩ đại
Tim sẽ đập vì bước chân Việt Nam
Bạn thấy không cả nước đã lên đường
Tôi yêu quá những ngã đường gập gờ
Những đội ngũ. Những đường lên cửa mở
Những giá trị định hình trong sức gió ta đi
"Mở đường mà tiến, đánh địch mà đi!"
Mở sông núi những bước dài vạn dặm
Mở thế trận với muôn trùng thế trận
Khép vòng vây, dội lửa xuống đô thành!
Đạp lên đầu thù! Hành quân, hành quân...
Sông núi cài lá ngụy trang xanh
Bán đảo uốn mình thành trận lốc
Ta lên cao điểm, tràn cao ốc
Ta gọi tên bằng hiệu lệnh tiến công
Ta chào nhau bằng tiếng súng hiệp đồng
Ta đan lửa những vùng trời cao rộng

Ta đan dấu những mặt đường cháy nóng!
Đất Nước muôn năm!
Những ngựa đá lại xuống đường
Những rồng đá phải bay lên mà đuôi giặc
Những bà mẹ đo chân vào thân tích
Để hoài thai triệu triệu những anh hùng
Những anh hùng Việt Nam chống Mỹ
Đang xuống đường như nắng xuống quê hương...

Tháng 12-1971

Kho truyện ebook online
(<http://motsach.info>)